

**Úřad
Národní
rozpočtové
rady**

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2020

KAPITOLA 359 –
Úřad Národní rozpočtové rady

V Praze dne 25. března 2021

č.j. ÚNRR-405/2021

VÝROČNÍ ZPRÁVA

ZA ROK 2020

Kapitola 359 – Úřad Národní rozpočtové rady

Předkládá: doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc.
předsedkyně Národní rozpočtové rady

Obsah

Úvodní slovo předsedkyně Národní rozpočtové rady	2
1 Profil instituce a její poslání	4
1.1. Složení Národní rozpočtové rady	4
1.2. Úřad Národní rozpočtové rady	5
2 Výbor pro rozpočtové prognózy	6
3 Veřejné finance v roce 2020	7
3.1. Původní záměry	7
3.2. Rozvolňování fiskálních pravidel a novelizace zákona o státním rozpočtu na rok 2020	7
3.3. Jednorázová a přechodná opatření	8
3.4. Nastavení fiskální politiky v roce 2021	9
4 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí	10
5 Mezinárodní srovnání	12
6 Zhodnocení činnosti za rok 2020	17
6.1. Publikace a odborná činnost	17
7 Personální zajištění úřadu	21
7.1. Organizační schéma	22
8 Zahraniční cesty a mezinárodní spolupráce	23
9 Vzdělávání	25
10 Komunikace s veřejností a médii	26
10.1. Poskytování informací na základě žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	26
11 Hospodaření s rozpočtovými prostředky	27
11.1. Příjmy	28
11.2. Výdaje	28
11.3. Nároky z nespotřebovaných výdajů	30
12 Kontrolní činnost	32
12.1. Vnitřní kontroly	32
12.2. Vnější kontroly	32
12.3. Audit účetní závěrky	32
13 Předpokládaný vývoj do budoucna	33

Úvodní slovo předsedkyně Národní rozpočtové rady

Vážení čtenáři,

rok 2020 byl třetím rokem činnosti Národní rozpočtové rady a Úřadu Národní rozpočtové rady. V tomto roce zaznamenaly české veřejné finance zcela zásadní přelom v důsledku pandemie COVID-19.

Celé první dva roky své existence Národní rozpočtová rada upozorňovala na strukturální problémy veřejných financí, které tato pandemie naplno obnažila. Do roku 2020 vstupovala česká ekonomika s výší veřejného zadlužení v poměru k HDP na úrovni 30,2 %. Při předpokládaném růstu ekonomiky o 2 % byl pro rok 2020 naplánován schodek státního rozpočtu 40 mld. Kč, což mělo celkové zadlužení země posunout na 30,6 %.

Již první měsíce roku 2020 ale začaly obrázek výhledu hospodářského výkonu a na něj navazující vývoj veřejných financí výrazně měnit. V průběhu roku 2020 byl zákon o státním rozpočtu nakonec třikrát novelizován. Dvakrát se změnil také zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

První novela zákona o státním rozpočtu z konce března 2020 schválila novou podobu státního rozpočtu se schodkem 200 mld. Kč a druhá novela z dubna 2020 navýšila schodek státního rozpočtu na 300 mld. Kč. V dubnu byla rovněž schválena novela zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Tato novela se týkala vytvoření fiskálního prostoru pro rok 2021 – zvýšila limit strukturálního deficitu z 1 % na 4 % HDP, s tím, že tento krok je nevyhnutelný, aby veřejné finance nebyly vystavovány nadměrnému šoku po odeznění pandemie. V následujících letech pak měly být veřejné finance konsolidovány tempem půl procentního bodu meziročně, takže 1% strukturální schodek jakožto základ pro výdajové fiskální pravidlo měl být dosažen v roce 2027. Národní rozpočtová rada tuto zákonnou úpravu odmítla s tím, že i pro rok 2021 by měl být využit institut jednorázových opatření tak, aby se nesměšovala výjimečná fiskální podpůrná opatření s těmi, která se do struktury veřejných financí promítnou dlouhodobě.

K prvním dvěma navýšením schodku státního rozpočtu Národní rozpočtová rada nicméně přistupovala s pochopením – nutná restriktivní protiepidemická opatření paralyzující část ekonomiky s sebou nutně přinesla propad příjmů. Rovněž řada výdajových opatření pro stabilizaci ekonomické situace zasažených

fírem i zaměstnanců měla svoji logiku. Rada ale zdůrazňovala, že velmi expanzivní výdajová vlády z let 2017 až 2019 výrazně přispěla politika k tomu, že přijímaná opatření musela být nutně realizována prostřednictvím zvyšování dluhu. Doporučení Rady přitom od začátku její práce vyznívala jednoznačně ve smyslu potřeby snížení procykličnosti fiskální politiky a nerozpouštění finančních prostředků, získaných díky nadprůměrně dobrému výkonu ekonomiky, okamžitě do mandatorních výdajů.

Třetí novela zákona o státním rozpočtu přijatá v červnu 2020 navýšila schodek pro rok 2020 na 500 mld. Kč, což Rada označila za předčasné, neopodstatněné a nadměrné. Tomuto stanovisku posléze odpovídal i výsledný schodek státního rozpočtu ve výši 367 mld. Kč.

Poslední čtvrtletí roku 2020 bylo ve znamení debat o státním rozpočtu pro rok 2021. Rozpočet byl schválen se schodkem 320 mld. Kč, nicméně neobsahoval dopady tzv. daňového balíčku, dominantně představované zrušením zdaňování tzv. superhrubé mzdy. Daňový balíček byl přijat zvlášť a byl spojen s druhou novelou zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, která pro rok 2021 zcela vypnula pravidlo strukturálního deficitu jakožto základu pro stanovení výdajů státního rozpočtu. V platnosti zůstalo pouze budoucí snižování strukturálního deficitu tempem 0,5 procentního bodu ročně. To znamená, že místo roku 2027 se strukturální deficit vrátí na svou zákonnou hodnotu až v roce 2031.

Rada se v rámci svých zákonných pravomocí a možností vůči přijímaným opatřením vymezila a vydávala k nim stanoviska či studie. Jejich ústředním motivem byl vliv těchto kroků na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, jejich účelnost a opodstatněnost a také to, zda bezprostředně souvisí s koronavirovou krizí. Pokud by byla v boji s epidemií přijímána pouze opatření, která s ní bezprostředně souvisejí a automaticky skončí po odeznění pandemie, dopady na dlouhodobou udržitelnost by obsahovaly pouze zhoršení výše zadluženosti a nikoli další zátěž mandatorních opatření, přijímaných sice pod hlavičkou COVID-19, ale zabudovaných do příjmů a výdajů státního rozpočtu i po jeho odeznění.

Význam takovýchto doporučení pro krátkodobý a střednědobý horizont se nyní ukazuje naplno.

Původní státní rozpočet pro rok 2021 byl novelizován ze schodku 320 mld. Kč na 500 mld. Kč již v únoru 2021. Dopady do trajektorie veřejného dluhu budou značné – zatímco dluhová brzda na úrovni 55 % HDP byla podle projekcí vytvořených až do poloviny roku 2020 záležitostí přespříští dekády, současné nastavení veřejných financí přiblížilo kolizi s dluhovou brzdou do období následujících tří až pěti let.

doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc.

předsedkyně Rady

1 Profil instituce a její poslání

Národní rozpočtová rada (dále jen „Rada“) je nezávislý odborný orgán, který vznikl v lednu 2018 na základě zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“). Hlavním posláním Rady je vyhodnocovat, zda stát a další veřejné instituce dodržují pravidla rozpočtové odpovědnosti daná Zákonem. Činnost Rady se však neomezuje jen na tento úkol. Rozsah jejích aktivit, kterými mimo jiné přispívá k udržitelnosti veřejných financí České republiky a snižuje riziko nadměrného zadlužování státu, je mnohem širší. Rada především:

- hodnotí plnění číselných fiskálních pravidel, kterými jsou zejména pravidlo limitu výše dluhu, stanovení celkových výdajů sektoru veřejných institucí podle § 10 Zákona, odvození výdajového rámce státního rozpočtu a státních fondů podle § 12 Zákona a hospodaření územního samosprávného celku, a vypracovává a předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR zprávu o jejich plnění,
- zjišťuje výši dluhu a vyhláší ji stejným způsobem, jakým se vyhláší zákony do 1 měsíce ode dne prvního zveřejnění výše dluhu sektoru veřejných institucí za předchozí kalendářní rok Českým statistickým úřadem,
- sleduje vývoj hospodaření sektoru veřejných institucí,
- s přihlédnutím k hospodářskému a společenskému rozvoji, zaměstnanosti

a mezigenerační soudržnosti vypracovává a předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR zprávu o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, která obsahuje hodnocení, jakým způsobem mohou plánované vládní politiky svými přímými dlouhodobými dopady pravděpodobně ovlivnit udržitelnost veřejných financí. Rada při vypracovávání této zprávy přihlíží k hospodářskému a společenskému rozvoji, zaměstnanosti a mezigenerační soudržnosti,

- vypracovává stanovisko k výpočtu hodnoty nápravné složky,
- schvaluje návrh rozpočtu Úřadu a střednědobý výhled rozpočtu Úřadu,
- schvaluje Výroční zprávu Úřadu a Zprávu o plnění rozpočtu Úřadu,
- schvaluje Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu.

Stanoviska a zprávy vydávané Radou slouží jako podklady pro vládu ČR, Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR a územní samosprávy mimo jiné k tomu, aby mohly co nejpřesněji a nejodpovědněji plánovat a provádět fiskální a rozpočtovou politiku. Kromě toho jsou výstupy Rady, jež zahrnují i výzkumné, informační a podkladové studie, užitečné i pro širokou veřejnost. Každý občan díky nim může získat lepší povědomí o tom, v jakém stavu veřejné finance jsou a kterým směrem se ubírají.

1.1. Složení Národní rozpočtové rady

Rada je dle Zákona tříčlenná. Skládá se z předsedy a dvou členů. Předsedu Rady volí Poslanecká sněmovna na návrh vlády. Další dva členové jsou rovněž voleni Poslaneckou sněmovnou, po jednom na návrh Senátu a na návrh České národní banky. Předsedkyně Rady doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc. byla zvolena do funkce v lednu roku 2018 na šestileté funkční období. Ve stejné době byli zvoleni Poslaneckou sněmovnou i dva členové Rady. Člen Rady prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c. byl zvolen na návrh Senátu na čtyřleté funkční období. Člen Rady prof. Ing. Jan Pavel, Ph.D. byl zvolen na návrh

České národní banky na dvouleté funkční období. Po vypršení jeho prvního mandátu byl navržen do funkce Českou národní bankou znovu, přičemž Sněmovna svou volbou prof. Pavla potvrdila ve funkci do roku 2026.

Standardní délka funkčního období člena Rady činí 6 let. První funkční období po vzniku Rady v roce 2018 nicméně Zákon dvěma členům zkracuje (jednomu z členů o 2 roky, druhému o 4 roky) tak, aby v budoucnu nedocházelo k obměně celé Rady najednou po 6 letech, ale aby se každé 2 roky volil jeden člen a byla tak zachována kontinuita orgánu.

Členové rady

Zleva: člen Rady prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c., předsedkyně Rady doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc., člen Rady prof. Ing. Jan Pavel, Ph.D.

1.2. Úřad Národní rozpočtové rady

Spolu s Radou vznikl na základě Zákona také Úřad Národní rozpočtové rady (dále jen „Úřad“), který zajišťuje úkoly spojené s odborným, organizačním, administrativním, personálním a technickým zabezpečením činnosti Rady.

Úřad je organizační složkou státu a účetní jednotkou. V čele Úřadu stojí vedoucí Úřadu, jehož jmenuje a odvolává Rada a jenž je podřízen předsedkyni Rady. Vedoucím Úřadu je od roku 2018 Mgr. Jakub Holas.

2 Výbor pro rozpočtové prognózy

Výbor pro rozpočtové prognózy (dále jen „Výbor“) je nezávislý orgán založený na základě Zákona. Zákon Výboru ukládá pro účely přípravy státního rozpočtu, rozpočtu státních fondů a rozpočtů zdravotních pojišťoven a jejich střednědobých výhledů pravidelně a souhrnně předem posuzovat makroekonomické a fiskální prognózy sektoru veřejných institucí zpracované ministerstvem financí, zejména z hlediska pravděpodobnosti jejich naplnění. Výbor vypracovává stanovisko s kvalitativním hodnocením za použití hodnotících stupňů optimistická, realistická či obezřetnostní prognóza, a to včetně odůvodnění stanoviska. Ministerstvo financí je pak povinno výsledek posouzení Výborem zveřejnit a zohlednit při svých prognózách.

Výbor vznikl v roce 2018, kdy byla za jeho členy vybrána desítka předních českých ekonomů a analytiků ze soukromé, veřejné i akademické sféry. Předsedou Výboru byl jmenován hlavní ekonom UniCredit Bank RNDr. Pavel Sobíšek, místopředsedou pak byl Výborem zvolen PhDr. Jakub Seidler, Ph.D., hlavní ekonom ING Bank pro Českou republiku. Oba ve své funkci pokračují i v současnosti. V roce 2020 došlo poprvé ke změně ve složení Výboru, a to v důsledku odstoupení členky Výboru Ing. Heleny Horské, Ph.D., čímž se počet členů Výboru snížil na 9.

Funkční období členů Výboru je tříleté, ke konci dubna 2021 tedy vyprší mandát všem zbývajícím členům Výboru. Rada proto dle Zákona vládě navrhne kandidáty pro další funkční období.

Stávající členové Výboru pro rozpočtové prognózy (v abecedním pořadí):

1. Ing. Petr Král, ředitel sekce měnové České národní banky
2. Ing. Karina Kubelková, Ph.D., MBA, hlavní analytička a vedoucí oddělení analýz Hospodářské komory České republiky
3. Ing. Martin Kupka, CSc., hlavní ekonom Československé obchodní banky, a.s.

4. Doc. Ing. Daniel Münich, Ph.D., zástupce ředitele pro výzkum CERGE-EI a výkonný ředitel think tanku Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při CERGE-EI
5. Doc. Ing. Tomáš Pavelka, Ph.D., makroekonomický analytik Českomoravské konfederace odborových svazů
6. PhDr. Jakub Seidler, Ph.D., hlavní ekonom ING Bank N.V. (místopředseda Výboru)
7. Mgr. Michal Skořepa, Ph.D., makroekonomický analytik České spořitelny, a.s.
8. RNDr. Pavel Sobíšek, hlavní ekonom UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. (předseda Výboru)
9. Ing. Jan Vejmělek, Ph.D., CFA, hlavní ekonom Komerční banky, a.s.

Výbor v roce 2020 zasedal celkem dvakrát. První z těchto jednání se uskutečnilo 17. dubna 2020 a Výbor na něm vyhodnotil makroekonomickou prognózu Ministerstva financí ČR z dubna 2019 pro roky 2020 a 2021 z hlediska pravděpodobnosti jejího naplnění jako optimistickou. Stejně stanovisko přijal Výbor na svém dalším zasedání dne 17. dubna 2020 také k dubnové fiskální prognóze MF ČR. Výbor na tomto zasedání posoudil také prognózy a výhledy Ministerstva financí ČR pro rok 2019 z hlediska jejich naplnění a přijal stanovisko, že v celém tříletém období předvídalý skutečný makroekonomický vývoj s dostatečnou přesností.

Další zasedání Výboru se uskutečnilo dne 21. září 2020 a Výbor na něm hodnotil znovu jak makroekonomickou, tak i fiskální prognózu MF ČR. Jak zářijovou makroekonomickou prognózu, tak fiskální prognózu ze srpna označil Výbor za realistickou.

Počet zasedání Výboru byl v roce 2020 proti roku 2019 nižší, a to proto, že MF ČR s odvoláním na pandemii COVID-19 nevydalo listopadovou makroekonomickou a fiskální predikci.

3 Veřejné finance v roce 2020

3.1. Původní záměry

Veřejné finance České republiky, stejně jako veřejné finance většiny ostatních evropských států, čelily v důsledku koronavirové pandemie v roce 2020 výraznému tlaku, a to jak z pohledu poklesu příjmů, tak nárůstu výdajů. Prvotní záměry fiskální politiky na rok 2020 se od skutečné situace značně lišily. Makroekonomický rámec původně schváleného státního rozpočtu s deficitem 40 mld. Kč, vycházející z makroekonomické predikce MF ze srpna 2019, předpokládal reálný růst tuzemské ekonomiky ve výši 2,2 %, přičemž za největší rizikový faktor byl považován odchod Spojeného království

z Evropské unie a potenciální zavádění celních či jiných bariér v mezinárodním obchodu. Dalším rizikem se pro exportně orientovanou ekonomiku zdálo zvyšující se napětí v obchodních vztazích mezi Spojenými státy americkými a Čínou. Příjmy původně schváleného státního rozpočtu měly dosáhnout 1 578 mld. Kč, tedy o 112,8 mld. Kč více oproti schválenému rozpočtu na rok 2019. K ekvivalentnímu nárůstu mělo dojít také na výdajové straně rozpočtu a celkové výdaje měly dosáhnout 1 618 mld. Kč. Pro celkové saldo sektoru veřejných institucí byl předpokládán přebytek ve výši 0,4 % HDP.

3.2. Rozvolňování fiskálních pravidel a novelizace zákona o státním rozpočtu na rok 2020

Jak je uvedeno výše, situace se vzhledem k vypuknutí koronavirové pandemie velmi brzy změnila a již ve druhé polovině března 2020 byla schválena první vládní novela Zákona o státním rozpočtu. Tato novela počítala s poklesem příjmů o 90 mld. Kč na hodnotu 1 488 mld. Kč, nárůstem výdajů o 70 mld. na 1 688 mld. Kč a celkovým deficitem 200 mld. Kč. Hlavní změnou na výdajové straně bylo navýšení rozpočtové rezervy o více než 59 mld. Kč. Tyto prostředky měly být operativně využívány k zamezení šíření pandemie COVID-19 a k řešení jejích dopadů. Dále pak byla posílena kapitola MPSV, zejména rozpočet dávek vyplácených v rámci nemocenského pojištění. Na příjmové straně došlo v souvislosti s očekávaným poklesem ekonomické aktivity ke snížení očekávaných daňových příjmů.

Během dubna 2020 nastaly v oblasti fiskální politiky další dvě zásadní změny. První změnou bylo schválení zákona č. 207/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Podstatou této změny bylo razantní zvýšení maximálně přípustných hodnot strukturálních deficitů pro roky 2021-2027 z úrovně 1 % HDP v původním znění Zákona. Konkrétní hodnota strukturálního deficitu pro rok 2021 byla stanovena ve výši 4 % HDP, přičemž v dalších letech mělo být saldo snižováno o 0,5 procentního bodu. Bohužel tato změna nebyla s Radou ze strany Ministerstva financí konzultována. Rada považovala toto rozvolnění za přinejmenším předčasné, přičemž upozorňovala i na problém stanovení konkrétních hodnot limitů

strukturálního salda při vysoké nejistotě budoucího vývoje.

Druhou změnou bylo schválení další novely zákona o státním rozpočtu, vycházející z aktualizované makroekonomické predikce MF. Tato novela počítala s dalším snížením daňových příjmů o 60,1 mld. Kč a zároveň navýšila výdaje o 39,9 mld. Kč. Celkový deficit státního rozpočtu se tak zvýšil již na 300 mld. Kč.

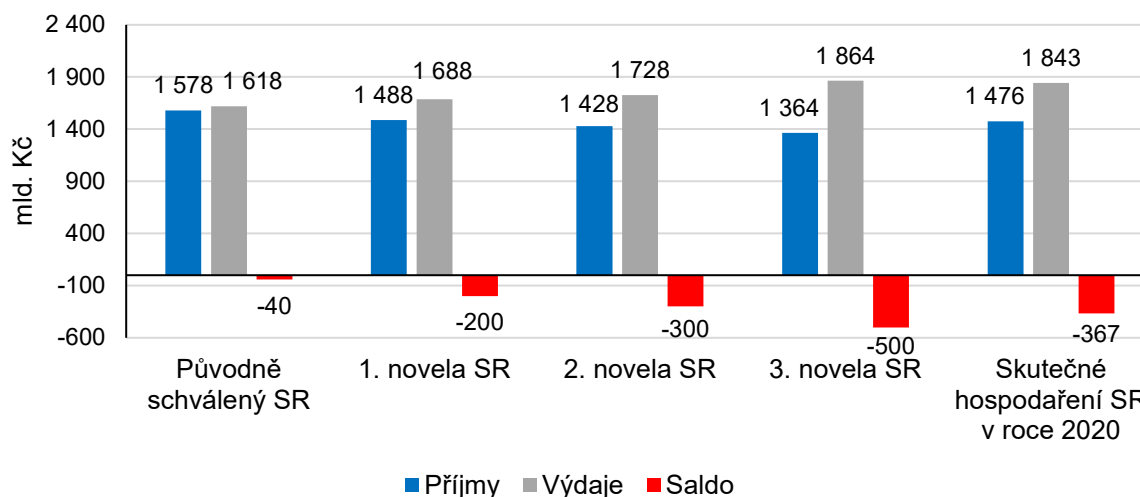
Během června 2020 pak byla schválena v pořadí třetí novela zákona o státním rozpočtu. Plánované příjmy poklesly o dalších více než 63 mld. Kč a celkově oproti původnímu návrhu státního rozpočtu o více než 213 mld. Kč na 1 364,8 mld. Kč. Naopak poslední změna výdajů znamenala nárůst o 136,6 mld. Kč (celkově téměř 247 mld. Kč) na 1 864,8 mld. Kč. Celková hodnota deficitu se tak zvýšila na 500 mld. Kč. S výše uvedenou úpravou vyjádřila Rada nesouhlas, neboť prohloubení deficitu považovala za předčasné a naddimenzované. Zároveň také kritizovala původní podobu návrhu, kdy celé navýšení výdajů mělo směřovat do vládní rozpočtové rezervy, což by snižovalo parlamentní kontrolu veřejných financí.

Skutečné hospodaření státního rozpočtu v roce 2020 potvrdilo relevantnost argumentace Rady, neboť skončilo deficitem 367,4 mld. Kč a dopadlo o více než 132 mld. Kč lépe, než počítala poslední schválená novela státního rozpočtu. Za nižším než plánovaným schodkem stojí zejména příjmová strana státního rozpočtu. Skutečné příjmy převýšily ty

plánované o 110 mld. Kč, což svědčí o odolnosti české ekonomiky v době krize. Saldo sektoru ústředních vládních institucí dle předběžného odhadu skončilo v deficitu 6,3 % HDP. Díky pozitivnímu příspěvku sektoru místních

vládních institucí (0,4 % HDP) a fondů sociálního zabezpečení (0,1 % HDP) dosáhlo celkové saldo sektoru vládních institucí deficitu 5,8 % HDP.¹

Graf 1 Novely státního rozpočtu v roce 2020

Zdroj: propočty ÚNRR, data MF ČR

3.3. Jednorázová a přechodná opatření

V souvislosti s pandemií COVID-19 vláda během roku 2020 přijala řadu opatření na podporu občanů a firem. Tato opatření lze rozdělit na přímá opatření, odklady a úpravy záloh daní, výdaje do zdravotnictví a poskytnuté úvěry. Celková pomoc ze státního rozpočtu dle pokladního plnění MF činila 216,5 mld. Kč. Největší podíl (137,8 mld. Kč) tvořila opatření přímé pomoci. Mezi objemově největší položky přímé pomoci patřil program na podporu zaměstnanosti s názvem Antivirus, který byl schválen v březnu 2020. Úkolem tohoto programu bylo ochránit pracovní místa

prostřednictvím kompenzace mzdových nákladů zaměstnavatelům, kteří museli svým zaměstnancům nařídít karanténu nebo částečně či úplně omezit provoz. Program Antivirus byl dále rozšířen např. o prominutí pojistného na sociální zabezpečení placeného zaměstnavatelem. V rámci jednorázových opatření však byly realizovány i výdaje a úpravy daní, které s krizí COVID-19 přímo nesouvisí (např. jednorázový příspěvek důchodcům ve výši 15 mld. Kč nebo zrušení daně z nabytí nemovitých věcí).

¹ MF, Fiskální výhled České republiky, leden 2021

Tabulka 1 Jednorázová opatření v roce 2020

	Dopad na státní rozpočet (v mld. Kč)
Přímá opatření	137,8
<i>Kompenzační bonus pro OSVČ</i>	13,3
<i>Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí</i>	11,1
<i>Jednorázová kompenzace výpadku příjmů pro obce a města</i>	13,4
<i>Zrušení části minim. záloh pro OSVČ na sociální pojištění</i>	7,4
<i>Program Antivirus (A, A Plus, B, C)</i>	37,0
<i>Ošetřovné pro zaměstnance</i>	9,7
<i>Jednorázový příspěvek důchodcům</i>	15,0
<i>Program COVID-nájemné</i>	4,1
<i>Ostatní</i>	26,8
Odklady a úpravy záloh daní	24,0
<i>Prominutí červnové zálohy na daň z příjmu právnických osob</i>	13,5
<i>Individuální žádosti o úpravu záloh na daň z příjmu právnických osob</i>	6,8
<i>Ostatní</i>	3,7
Výdaje do zdravotnictví	54,8
<i>Nákup ochranných prostředků a jiné výdaje v souvislosti s COVID-19</i>	14,0
<i>Zvýšené osobní náklady pracovníků ve zdravotnictví</i>	13,2
<i>Zvýšení platby státu za státního pojištěnce</i>	20,9
<i>Oddlužení vybraných nemocnic</i>	6,6
CELKEM	216,5

Zdroj: propočty ÚNRR, data MF ČR

3.4. Nastavení fiskální politiky v roce 2021

Pro rok 2021 byl schválen návrh státního rozpočtu s celkovými příjmy 1 488 mld. Kč, výdaji 1 808 mld. Kč a deficitem 320 mld. Kč. V tomto návrhu však nebylo zahrnuto prosincové přijetí takzvaného daňového balíčku (konkrétně se jedná o zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění zákony v oblasti daní a některé další zákony). Uvedený zákon od roku 2021 mimo jiné zrušil zdaňování superhrubé mzdy a zvýšil základní slevy na dani na poplatníka. Odhadované fiskální dopady se pohybují kolem 100 mld. Kč. V souvislosti s jeho přijetím došlo i k další úpravě zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, která umožňuje další prohloubení strukturálních sald v roce 2022 a letech následujících nad rámec již schválené jarní úpravy.

Rada se domnívala, že schvalování návrhu státního rozpočtu, který neobsahuje zachycení významného výpadku příjmů v souvislosti se souběžně projednávanými daňovými změnami, nerespektuje základní zásady rozpočtového procesu, zejména pak zásady úplnosti a reálnosti. Dále Rada nepovažovala za vhodné další rozvolňování fiskálních pravidel, jejichž důsledkem je zvýšené riziko nárůstu na dluhovou brzdu v horizontu tří až pěti let. Výše uvedené připomínky byly ze strany Rady prezentovány ve veřejně dostupných stanoviscích a vyjádřeních, bohužel však nebyly respektovány. Žádné další kroky, jež by měly výraznější dopad na zlepšení udržitelnosti veřejných financí, stávající právní úprava Radě neumožňuje.

4 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

Jedním ze základních úkolů Rady je vyhodnocování dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí. Rada pro tento účel vydala v červnu 2020 Zprávu o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí (dále jen „Zpráva“), kterou v souladu se Zákonem předložila Poslanecké sněmovně. Dle závěrů této Zprávy nejsou české veřejné finance za stávajícího nastavení daňových a výdajových politik dlouhodobě udržitelné. Při současném nastavení by se veřejný dluh do roku 2070 mohl podle Zprávy vyšplhat až na 202 % HDP, a to v situaci, pokud by úrokové sazby z veřejného dluhu nereagovaly na růst zadlužení. Pokud ano, dynamika růstu veřejného dluhu by byla ještě větší.

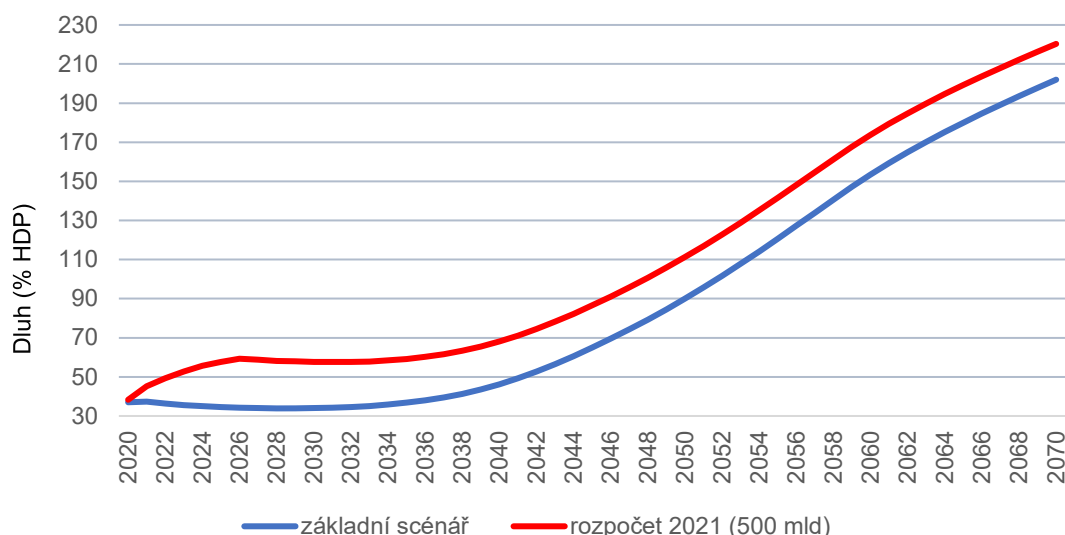
V průběhu roku 2020 došlo nicméně k nárůstu deficitu sektoru veřejných institucí v souvislosti s šířením viru SARS-CoV-2 vyvolávajícího nemoc označovanou COVID-19. K tomuto zvýšení došlo jednak kvůli poklesu daňových a pojistných příjmů v důsledku snížení ekonomické aktivity, jednak kvůli stimulačním a stabilizačním opatřením přijímaným vládou, která ovlivňovala jak příjmovou, tak i výdajovou stranu veřejných rozpočtů. Vedle opatření, která měla přímou souvislost s epidemií COVID-19, vláda nicméně přijala i opatření, která s touto epidemií nesouvisí a která ovlivní

veřejné finance nejen v letech 2020 a 2021, ale i ve středním až dlouhém horizontu. Nejvýznamnější změnou bylo razantní snížení daně z příjmů fyzických osob, u které došlo ke zrušení zdaňování pojistného placeného zaměstnavatelem a nárůstu základní slevy na poplatníka.

Významnou změnou nastavení fiskální politiky v roce 2020 bylo také podstatné rozvolnění pravidel rozpočtové odpovědnosti dle Zákona, především s ohledem na limit strukturálního salda sektoru veřejných institucí. K rozvolnění pravidla strukturálního deficitu došlo ve dvou krocích, jarní novela zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti stanovila pro rok 2021 limit strukturálního salda ve výši - 4 % HDP, v souvislosti se schválením výše uvedených daňových změn pak došlo k dalšímu uvolnění limitu strukturálního salda.

Pokud by došlo k úplnému vyčerpání limitů pro maximální strukturální deficit i po roce 2021, ovlivnilo by to významným způsobem i projektovaný podíl dluhu vůči HDP (viz graf 2). Hlavním důsledkem by bylo dřívější překročení dluhové brzdy pravděpodobně již v roce 2024, oproti jejímu prolomení v roce 2043 předpokládanému ve Zprávě.

Graf 2 Projekce vývoje dluhu sektoru veřejných institucí (dluh bez zpětné vazby úroků při překročení dluhové brzdy)

Zdroj: výpočty ÚNRR

I když je vývoj dluhu v krátkém až středním horizontu výrazně ovlivněn dopady pandemie COVID-19 a rozvolněním pravidel rozpočtové odpovědnosti, v dlouhém horizontu zůstává

hlavním faktorem tlačícím na růst zadlužení nadále stárnutí populace a s ním související zvyšující se deficity důchodového systému.

Ke konci roku 2020 představilo MPSV svůj návrh důchodové reformy, který vycházel jednak z návrhů Komise pro spravedlivé důchody, jednak reflektoval některá z doporučení formulovaných v publikované analýze OECD. Zmíněný návrh důchodové reformy směřuje mimo jiné k vyšší srozumitelnosti a transparentnosti výpočtu důchodů. Ve všech svých variantách předpokládá zavedení tzv. nultého pilíře, který by přinesl zaručený základní důchod všem důchodcům, posiluje ohodnocení péče do výpočtu důchodu, ošetřuje problematiku odchodu do důchodu v náročných profesích a navrhuje zkrácení doby pojištění potřebné pro získání nároku na důchod.

Návrh důchodové reformy ale bohužel nepřináší systémové řešení dlouhodobé finanční udržitelnosti důchodového systému v České republice, jednotlivé varianty návrhu naopak vedou ke zvýšení výdajů důchodového

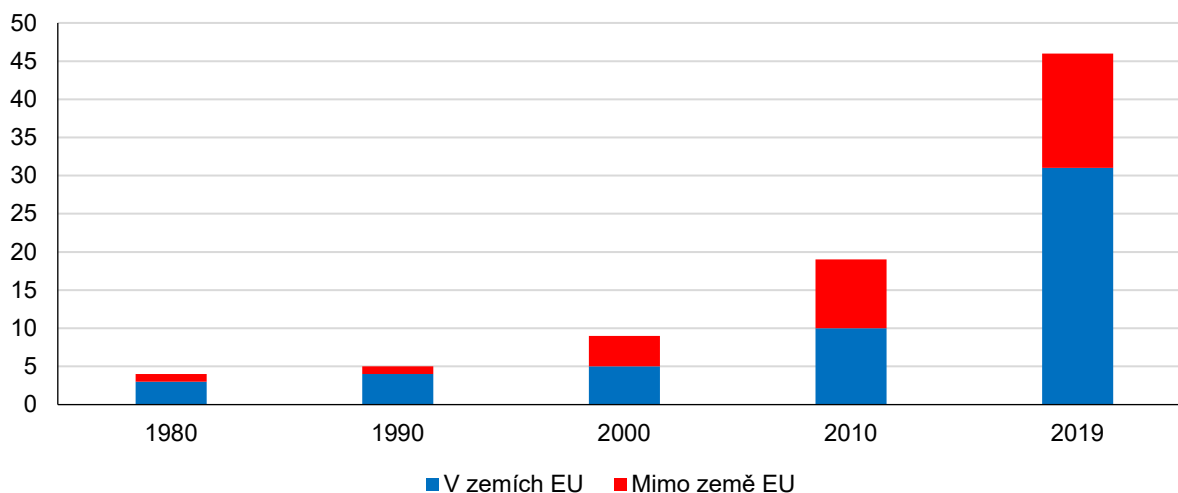
systému bez toho, aby byla výrazněji reformována jeho příjmová strana. Toto dlouhodobou udržitelnost důchodového systému snižuje – dle propočtů ÚNRR by tak například „spravedlivá“ varianta zvýšila při střední variantě demografické projekce ČSÚ výdaje na starobní důchody v letech 2043–2054 každoročně o 2,0-2,1 % HDP. Ignorována byla doporučení OECD například ohledně postupného prodlužování věku odchodu do důchodu navázaného na očekávanou dobu dožití. Zapojení jiných než pojistných příjmů rovněž není v reformě konkrétně řešeno. Je zřejmé, že prezentovaný návrh zatím nepřináší systémové řešení finanční udržitelnosti důchodového systému v České republice a že v budoucnu bude nutné provést jeho zásadnější reformu.

5 Mezinárodní srovnání

Fiskální nebo rozpočtové rady existují ve všech zemích Evropské unie s výjimkou Polska, a to především na základě směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013. První zemí, která ustanovila fiskální radu, byla Belgie

v roce 1936, následovalo Nizozemsko (1945), Dánsko (1962), Rakousko (1970) a mimo EU Spojené státy americké (1974). Ostatní země, jak je znázorněno v Grafu 3, založily fiskální rady až po roce 1990, a to zejména po eskalaci a dopadech světové finanční krize v první a druhé dekádě nového tisíciletí.

Graf 3 Počet fiskálních rad ve světě

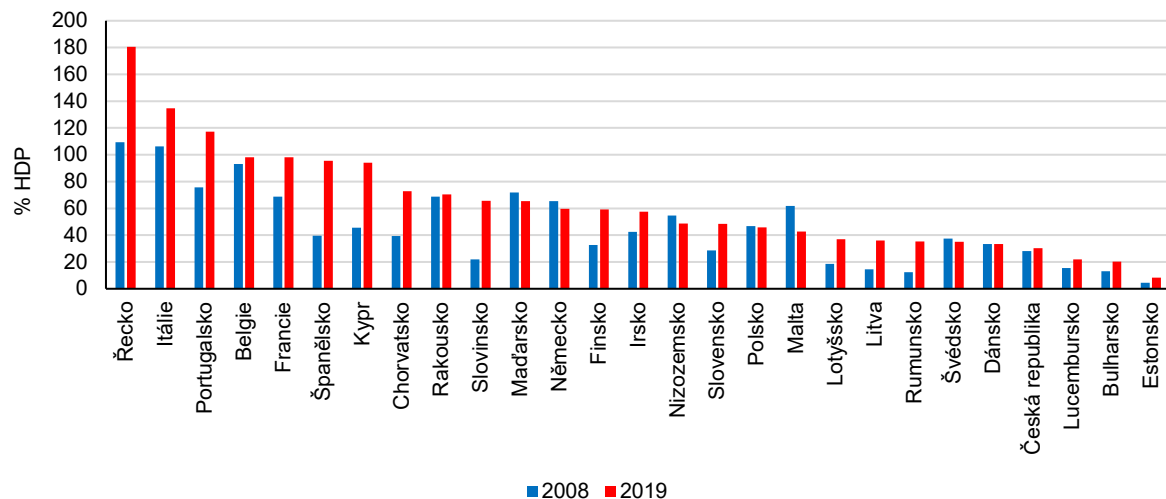

Zdroj: Evropská komise, EU IFI, IMF Fiscal Council Dataset 2016

Po vypuknutí světové finanční krize v roce 2008 došlo v mnoha zemích k významnému ekonomickému poklesu, který mimo jiné způsobil pokles příjmů státních rozpočtů. Současně kvůli ekonomickým stabilizátorům docházelo k růstu výdajů a bylo tedy žádoucí přistoupit k reformám veřejných financí. Špatné strukturální nastavení fiskální politiky v kombinaci s nepřistoupením k žádoucí konsolidaci veřejných rozpočtů v některých státech přispělo po roce 2010 ke vzniku tzv. dluhové krize. Ta se projevila masivním

růstem dluhu sektoru vládních institucí, který snižuje efektivitu a manévrovací prostor fiskální politiky, především v rámci její stabilizační funkce. V Grafu 4 je možné vidět, že i po více než 10 letech od finanční krize byl ve většině zemí EU dluh sektoru vládních institucí vyjádřený v poměru k HDP vyšší než v roce 2008. V důsledku koronavirové pandemie a s ní souvisejícího propadu ekonomik po celém světě přitom data za rok 2020 vykážou plošný nárůst zadlužení.

Graf 4 Dluh sektoru veřejných institucí v zemích EU

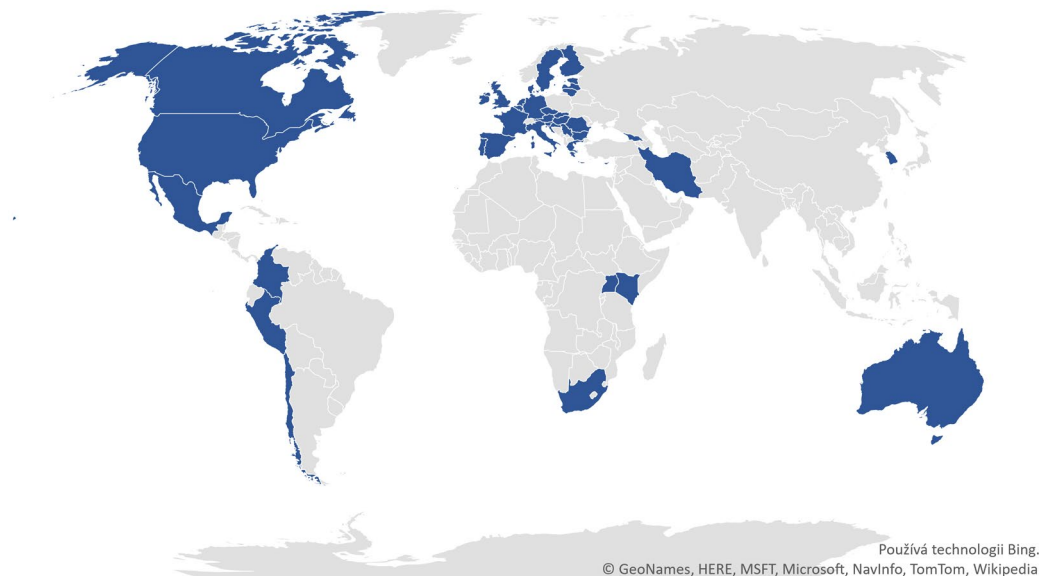

Zdroj: Eurostat

V důsledku snahy o zlepšení procesů ve fiskální politice došlo v období po finanční krizi z let 2008 a 2009 k nárůstu počtu fiskálních rad. Jejich úkolem, zejména v zemích EU, je dohled nad dodržováním fiskálních pravidel. Ke zřízení fiskálních rad v tomto období přistoupilo například Řecko, Irsko, Portugalsko, Itálie, ale také Velká Británie či Německo. Potřeba

ustanovit fiskální rady se však neomezila pouze na Evropu, o čemž svědčí vznik podobných institucí v Austrálii, Jižní Americe (Chile, Peru) či Africe (Uganda, Keňa, Jihoafrická republika).² Přehled států, ve kterých již byly založeny fiskální instituce, je znázorněn v Grafu 5.

Graf 5 Fiskální rady ve světě

Používá technologii Bing.
© GeoNames, HERE, MSFT, Microsoft, NavInfo, TomTom, Wikipedia

Zdroj: Evropská komise, EU IFI, IMF Fiscal Council Dataset 2016

Rozpočty i množství zaměstnanců nezávislých fiskálních institucí ve světě se značně liší, stejně jako se liší i rozsah jejich pravomocí a mandátů. Nezávislé fiskální instituce lze

z tohoto pohledu rozdělit do tří skupin. Do první skupiny s nejvíce zdroji (finančními i personálními) spadá americký CBO, korejský institut NABO a nizozemský CPB. Do další

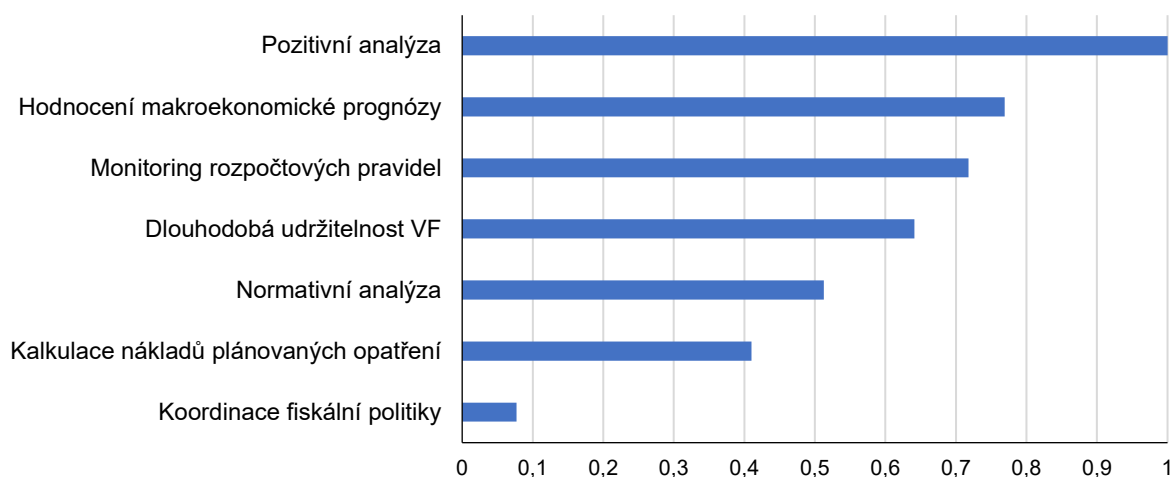
² IMF, Fiscal, Council Overview, 2013

skupiny nezávislých fiskálních institucí spadají ty s přibližně 30 až 60 zaměstnanci a rozpočtem mezi 2,3 a 6 miliony eur ročně (Austrálie, Dánsko, Itálie, Mexiko, Španělsko, Portugalsko). Zbývající instituce (cca 50 %) pracují s méně než 30 zaměstnanci a rozpočtem nižším než 2,3 milionu eur ročně. Do této skupiny patří i Česká republika.

Pravomoci i mandát fiskálních institucí jsou velmi různorodé, stejně jako jejich vliv na

rozpočtovou politiku. Jak znázorňuje Graf 6, ve většině zemí je hlavním cílem rozpočtových rad dbát na dlouhodobou udržitelnost fiskální politiky a zajišťovat hodnocení makroekonomických prognóz. Více než dvě třetiny fiskálních institucí také dohlížejí na to, zda se předkládané rozpočty neodchylují od pravidel rozpočtové odpovědnosti. Role nezávislých rozpočtových institucí je ve většině případů poradní či kontrolní.

Graf 6 Úkoly a kompetence fiskálních rad

Zdroj: IMF Fiscal Council Dataset 2016

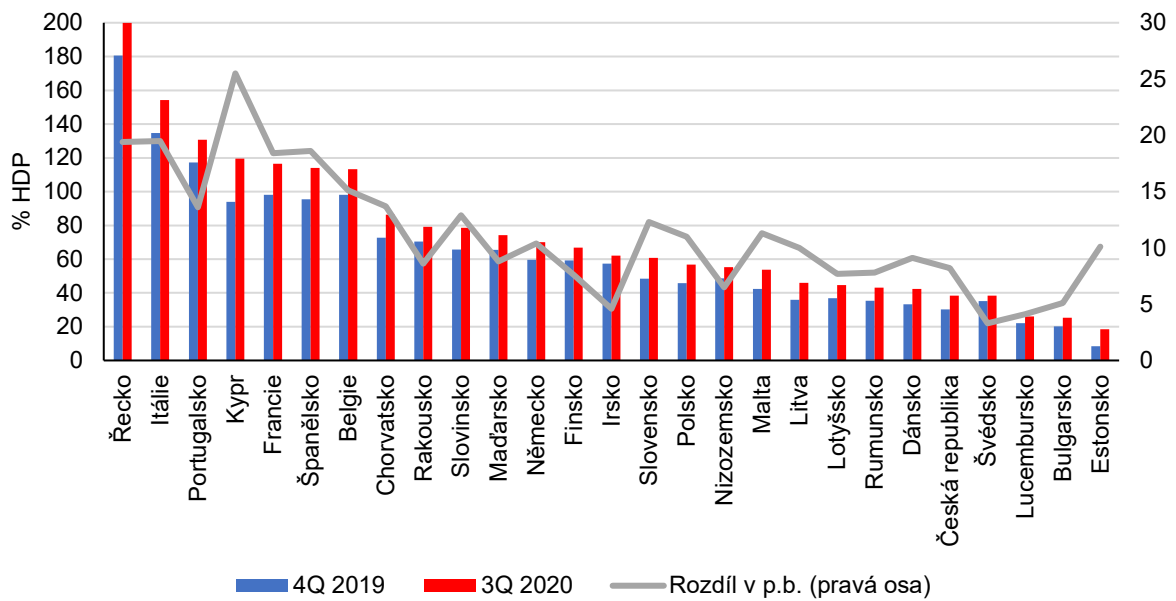
Pozn.: pozitivní analýza se nezabývá hodnotovými soudy, neřeší tedy, zda je něco správného, vhodného či nikoliv, soustřeďuje se na ekonomické důsledky určitých opatření; normativní analýza naopak přináší hodnotové soudy, zahrnuje doporučení, zda se má určitá forma politiky provádět či nikoliv; VF = veřejné finance

Jednotlivé fiskální rady se ve svých odborných činnostech kromě výše zmíněných aspektů soustřeďují na klíčové problémy daných ekonomik. Zatímco česká Rada se tak z důvodu nepříznivé demografické projekce zaměřuje především na udržitelnost veřejných financí v dlouhodobém horizontu, odborníci z italské fiskální autority (Italian Parliamentary Budget Office) se v důsledku relativně vysokého aktuálního zadlužení podrobněji věnují například predikcím úrokových nákladů, refinančním rizikům a spravují transparentní dluhovou databázi, která napomáhá vyšší informovanosti. Irská fiskální rada (Irish Fiscal Advisory Council) se v tomto směru zaměřuje na dopady pohybu úrokových sazeb na státní dluh.

V roce 2020 do veřejných rozpočtů po celém světě výrazně zasáhla koronavirová pandemie. Během prvních měsíců roku došlo k podstatnému omezení ekonomických aktivit a vlády jednotlivých států zareagovaly nejrůznějšími fiskálními stimuly. Přijatá opatření však výrazně zhoršila hospodaření sektorů vládních institucí a vytvořené deficity se zprostředkovaně promítnou také do zvýšení zadlužení. Průměrný dluh sektoru vládních institucí v zemích EU na konci roku 2019, tedy před propuknutím pandemie, dosahoval 77,6 % HDP, přičemž v zemích eurozóny dluh dosahoval 84 % HDP. Během prvních tří čtvrtletí roku 2020 došlo k nárůstu dluhu v poměru k HDP o více než 10 procentních bodů (viz graf 7). Data za celý rok 2020 nebyla v době vzniku této výroční zprávy ještě k dispozici.

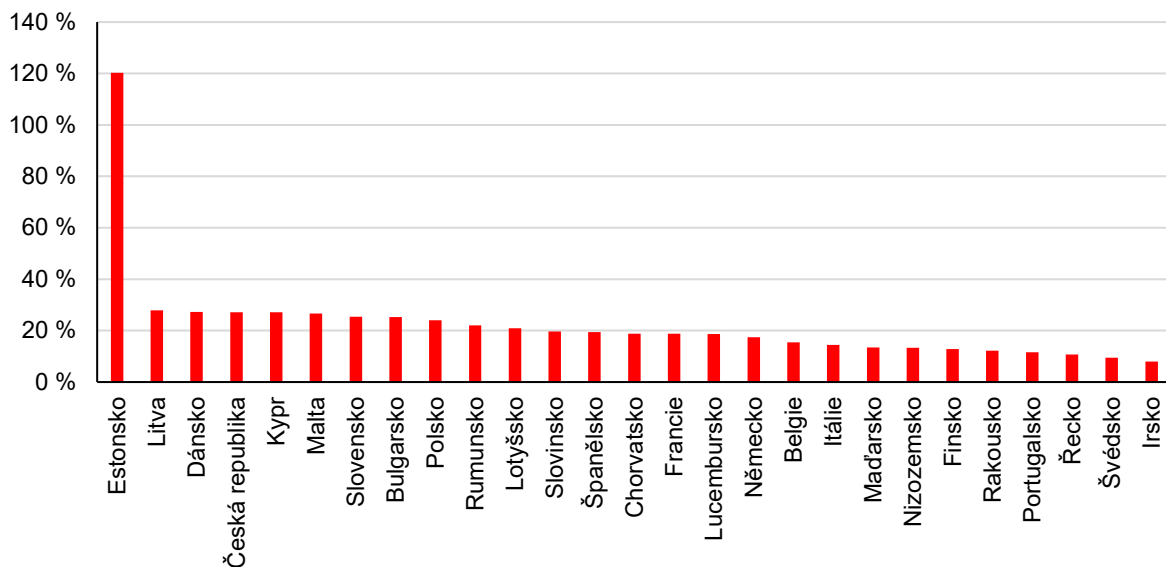

Graf 7 Změna zadlužení sektoru veřejných institucí v roce 2020

Zdroj: Eurostat

Graf 8 Nárůst zadlužení v % předchozího dluhu

Zdroj: Eurostat, vlastní výpočty

Podobné dynamice zadlužování by v běžném období mělo zabránit nastavení pevně daných fiskálních pravidel. V krizových situacích je však zpravidla možné využít takzvané únikové klauzule. Tyto klauzule poskytují fiskálním pravidlům nutnou míru flexibility při řešení výjimečných situací. Současně by měly zabezpečit jejich stabilitu a nadčasovost. Ve většině zemí byly tyto únikové klauzule skutečně využity. V některých zemích,

konkrétně v Lotyšsku, Bulharsku a České republice, pak došlo k úpravě („vypnutí“) fiskálních pravidel pro roky 2020 a 2021. V Bulharsku došlo ke změně metodiky výpočtu výdajových rámců, do kterých nově nebudou započítávány výdaje financované prostřednictvím fondů EU, a zároveň bylo revidováno pravidlo povoleného deficitu ze současných 2 % HDP na 3 % HDP. K největším změnám pak došlo v ČR, kdy vláda nejdříve

1. dubna 2020 schválila první novelu zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, jež spočívala ve zvýšení maximálně přípustných hodnot strukturálních deficitů pro roky 2021-2027 z úrovně 1 % HDP na 4 % HDP pro rok 2021, přičemž v dalších letech mělo být saldo každoročně zlepšováno o 0,5 procentního bodu. K dalšímu rozvolnění pravidel rozpočtové odpovědnosti pak došlo

v prosinci 2020 společně se schválením takzvaného daňového balíčku, v důsledku čehož došlo k dalšímu posunutí výchozí hranice strukturálního salda pro rok 2021 na přibližně - 6,5 % HDP.

6 Zhodnocení činnosti za rok 2020

Rok 2020 byl z hlediska činnosti Rady i Úřadu mimořádný. Kromě plnění úkolů vyplývajících ze Zákona se obě instituce věnovaly také dopadům koronavirové pandemie a opakovaného rozvolnění pravidel rozpočtové odpovědnosti na veřejné finance.

Úřad například již v dubnu 2020 vydal studii nazvanou Ekonomické dopady a možná hospodářsko-politická řešení pandemie COVID-19, v níž mimo jiné popisoval kroky fiskální politiky ve vybraných zemích zasažených pandemií. Ve stejném měsíci Úřad publikoval také studii věnovanou fiskálním nákladům pandemie COVID-19 v České republice, kterou během roku ještě dvakrát aktualizoval. V neposlední řadě byla vydána i studie věnovaná dopadům koronavirové krize na hospodaření územních samosprávných celků v roce 2020. Ta ukázala, že pokles ekonomické aktivity dopadne nejen na státní rozpočet, ale zprostředkovaně také na rozpočty územních samosprávných celků. Bude tak přerušena příznivý vývoj předchozích let, v nichž měly rozpočtové přebytky sektoru místních institucí příznivý dopad na hospodaření celého sektoru veřejných institucí.

Kromě studií vydaných Úřadem se členové Rady během roku 2020 k situaci kolem koronavirové pandemie a jejího dopadu na veřejné finance nesčetněkrát vyjadřovali také do médií. Mimo jiné varovali před rozvolňováním pravidel rozpočtové odpovědnosti a před příliš vysokými deficity státního rozpočtu danými také položkami, jež s bojem proti koronavirové pandemii a jejím dopadům přímo nesouvisejí. Předsedkyně Rady zároveň opakovaně vystoupila v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky v době, kdy obě komory projednávaly rozvolnění pravidel rozpočtové odpovědnosti. Zákonodárcům popisovala možné důsledky takového rozvolnění a jeho případné dopady na střednědobou a dlouhodobou udržitelnost veřejných financí.

Z mimořádných témat, jež však nesouvisela přímo s koronavirovou pandemií, se pak Rada a Úřad v roce 2020 zabývaly například fiskálními a distribučními dopady zrušení zdaňování superhrubé mzdy nebo konceptem důchodové reformy, představeným Komisí pro spravedlivé důchody.

6.1. Publikace a odborná činnost

V roce 2020 publikovala Rada tyto dokumenty:

Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí (červen 2020)

V rámci svojí pravidelné činnosti Rada v červnu 2020 vydala svou už v pořadí třetí Zprávu o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, kterou následně předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Dokument stejně jako v předchozích letech potvrdil, že české veřejné finance nejsou dlouhodobě udržitelné. Kromě toho však poukázal také na jejich značnou zranitelnost v případě nepříznivého makroekonomického vývoje, a to zejména s ohledem na neřešenou problematiku stárnutí populace, k níž se v roce 2020 přidaly důsledky koronavirové pandemie.

Zatímco základní konstatování, podle kterého jsou při zachování stávajícího nastavení daňových a výdajových politik české veřejné finance dlouhodobě neudržitelné, zůstává ve srovnání se Zprávou o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí z rok 2019 stejné, řada dalších parametrů se v novém vydání Zprávy znatelně zhoršila. Při současném nastavení by Pandemie COVID-19 mimo jiné poukázala na nedostatečnou schopnost českých veřejných financí čelit šokům obdobného charakteru.

veřejný dluh do roku 2070 mohl podle Zprávy vzrůst až na 202 % HDP, pokud by však úroková sazba reagovala na překročení dluhové brzdy, pak by došlo ke zhoršení až na 298 % HDP.

Projekce dluhu přitom nezahrnuje dopady novely Zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, jejíž schválení na jaře 2021 přineslo rozvolnění jednoho ze dvou základních fiskálních pravidel pro následujících sedm let. Propočty ukazují, že plné vyčerpání výdajových rámců dle novely Zákona by posunulo celkovou dluhovou trajektorii ve střednědobém horizontu o dalších zhruba 10 procentních bodů výše a výrazně by zkrátilo zbývající čas do nárazu na dluhovou brzdu.

K prolomení takzvané dluhové brzdy může podle Zprávy dojít již v roce 2043, tedy o čtyři roky dříve, než bylo uvedeno v projekci z roku 2019.

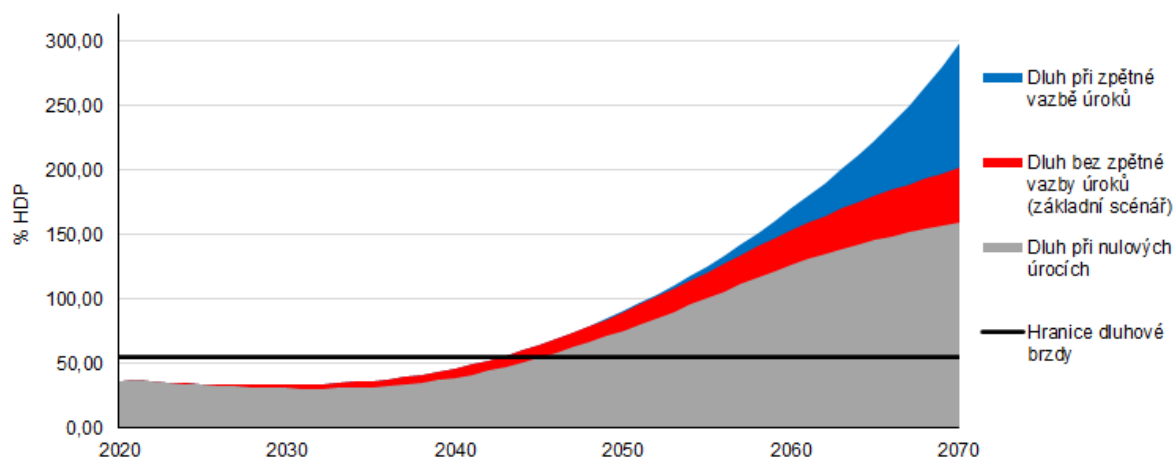
Dosavadní fiskální politika byla značně procyklická a navzdory příznivému vývoji si

vláda fiskální expanzí v letech 2018 a 2019.³ vyčerpala prostor pro stimulaci ekonomiky v nepříznivých časech. To ale není jediný důvod, proč je projekce dluhu značně vyšší, než byla v loňském roce. Mimo jiné se projevuje i zvýšení důchodů nad rámec valorizačního schématu od začátku roku 2020, které ovlivní výdaje důchodového systému na mnoho let dopředu. Právě důchodový systém a jeho budoucí zvyšující se nerovnováha v souvislosti se stárnutím populace je hlavní příčinou dlouhodobé neudržitelnosti českých veřejných financí.

Pod tíhou nejistoty, která je vzhledem k 50letému horizontu projekce spojená s naším základním scénářem, bylo ve Zprávě prezentováno i několik alternativních scénářů. Ovšem ani zahrnutí případných mimořádně pozitivních dopadů digitalizace a robotizace, ani příznivější demografický vývoj problém dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí neřeší. Dokonce i v nepřilíši realistické variantě, ve které je počítáno s vysokou plodností na úrovni 70. let 20. století, zůstávají deficity důchodového systému značně vysoké. Problém i přes určité (ne nevýznamné) zlepšení přetrvává i v případě navázání důchodového věku na očekávanou dobu dožití.

Nárůst projektovaného dluhu ve sledovaném období naznačuje, že systém je v dlouhodobé nerovnováze, jež se za poslední rok před vydáním Zprávy navíc ještě prohloubila. K jejímu narovnání bude potřeba výraznějších než jen kosmetických úprav. Projekce dluhové trajektorie v této Zprávě jasně ukazuje, že bez zásadních změn provedených pokud možno co nejdříve, ponese zátěž budoucích opatření především generace narozené po roce 1980. Čím později nezbytná stabilizace důchodového systému přijde, tím bude muset být silnější. To s sebou může nést nepříznivé makroekonomické důsledky. Například v případě zvyšování daňové zátěže může dojít ke zpomalení hospodářského výkonu pod výhled současné makroekonomické projekce, případné snižování náhradového poměru by pak přineslo nejen sociální problémy, ale i snížení spotřeby značné části populace s rovněž negativními dopady na hospodářský růst. Klíčem k řešení problému je tedy rychlá reakce. Čas, který zákonodárci mají k úpravám daňových a výdajových politik, než zadlužení země dosáhne úrovně dluhové brzdy, se však povážlivě zkracuje. A čím později se ke změnám přistoupí, tím budou bolestivější.

Graf 9 Projekce dluhu sektoru veřejných institucí (% HDP)

Zdroj: Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, 2020.

Zpráva o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2019 (září 2020)

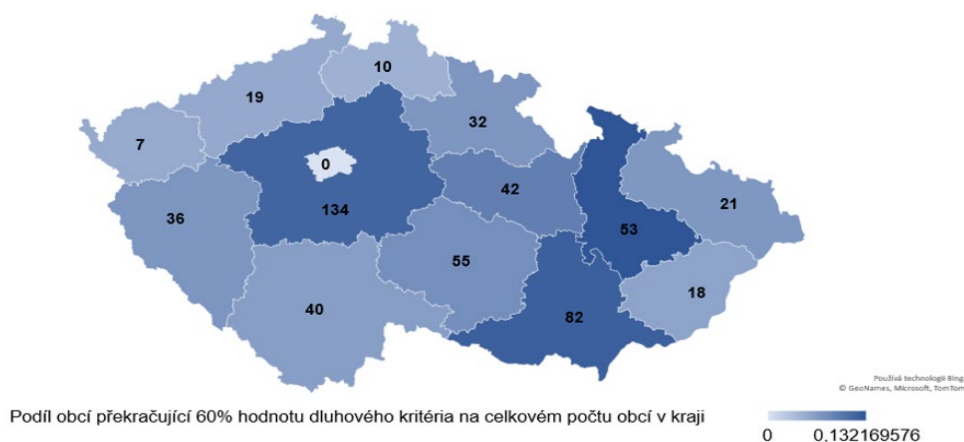
Rok 2019 byl druhým rokem, kdy bylo možné plnohodnotně posoudit všechna čtyři pravidla rozpočtové odpovědnosti.

Rada ve své Zprávě o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2019, vydané v říjnu 2020, konstatovala, že v roce 2019:

³ Situace se vzhledem k dopadům koronavirové pandemie na veřejné finance v období od vydání Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí v červnu 2020 do vydání této výroční zprávy změnila natolik, že v současnosti projekce NRR a ÚNRR ukazují, že k prolomení dluhové brzdy by mohlo dojít pravděpodobně již v roce 2024.

- pravidlo výše dluhu sektoru veřejných institucí (§ 14 a § 16 Zákona) bylo plněno,
- postup stanovení celkových výdajů sektoru veřejných institucí a odvození výdajového rámce státního rozpočtu a státních fondů byl dodržen,
- strukturální saldo hospodaření sektoru vládních institucí za rok 2019 nepřekročilo limitní hodnotu (-1,25 % HDP), vyplývající z postupu odvozování výdajového rámce státního rozpočtu a státních fondů,
- hranici 60% výše dluhu územního samosprávného celku (§ 17 písm. a) Zákona) překračovalo celkem 549 obcí, povinnost snížit svůj dluh v roce 2019 o stanovenou minimální úroveň nesplnily celkem tři obce, avšak následně ve stanovené lhůtě přijaly nápravná opatření,
- Ministerstvo financí České republiky nemuselo u žádného územního samosprávného celku přistoupit k pozastavení převodu podílu na výnosu daní.

Obrázek 1 Podíl a počet obcí překračujících 60 % hodnotu dluhového kritéria na celkovém počtu obcí v kraji

Zdroj: Zpráva o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2019

Rada však zároveň ve Zprávě konstatovala, že i když byla pravidla rozpočtové odpovědnosti v roce 2019 plněna, došlo k výraznému zhoršení předpokládaného strukturálního salda z původně plánovaného přebytku 0,3 % HDP až k deficitu 1,1 % HDP. K tomuto zhoršení přispělo vedle rozvolnění fiskální politiky také přehodnocení odhadu produkční mezery. Fiskální politika vlády v roce 2019 se tak jevila jako výrazně procyklická, což snížilo fiskální prostor pro reakci v následujících letech.

Stanoviska a studie

Rada i v roce 2020 pokračovala v pravidelném čtvrtletním zveřejňování stanovisek k vývoji hospodaření sektoru veřejných institucí a k nastavení fiskální a rozpočtové politiky. Kromě čtyř takovýchto stanovisek, vydaných 4. března, 3. června, 2. září a 2. prosince, Rada také přijala 11. září 2020 souhlasné stanovisko k Metodice odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů, či 28. dubna 2020 stanovisko ke stanovení konsolidovaných výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů na léta 2021 až 2023. Rovněž 28. dubna 2020 Rada přijala stanovisko k vlivu

Ačkoli byl rok 2019 z pohledu plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti relativně příznivý, v době publikování Zprávy už bylo zřejmé, že rok 2020 bude pro veřejné finance a plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti mimořádnou výzvou. Možné dopady stávající situace na územní samosprávné celky pak vyčísluje nová část Zprávy, jež je věnována zátěžovým testům obcí. Ty hodnotí odolnost územních samosprávných celků vůči nepříznivému hospodářskému vývoji a budou i v dalších letech trvalou součástí Zprávy.

jednorázových a přechodných operací na příjmy a výdaje sektoru veřejných institucí v roce 2020 a 24. září 2020 vydala stanovisko k novým jednorázovým a přechodným opatřením dle 3. aktualizovaného vydání Metodiky odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů.

Úřad v roce 2020 publikoval také jednu výzkumnou studii o vlivu zadlužení sektoru vládních institucí na výnosovou míru státních dluhopisů, dále pak čtyři informační studie, v nichž se zabýval fiskálními a distribučními

dopady zrušení zdaňování superhrubé mzdy, dále dopady koronavirové krize na hospodaření územních samosprávných celků, fiskálními náklady pandemie COVID-19 v České republice či ekonomickými dopady a možnými

hospodářsko-politickými řešeními této pandemie. Úřad dále publikoval podkladovou studii zabývající se projekcí veřejných výdajů na školství.

Další činnost

V reakci na aktuální dění Úřad v roce 2020 vydal také informační materiál k podobě programů „kurzarbeit“ v Evropě v době pandemie COVID-19, dále metodiku odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů a také analýzu národních investičních plánů vybraných zahraničních států. Předsedkyně Rady i v roce 2020 pravidelně využívala svého zákonného práva účastnit se zasedání vlády a vyjadřovat se na nich k tématům spojeným s veřejnými financemi.

Kromě výše uvedených činností pak Rada a Úřad i přes ztížené podmínky dané koronavirovou pandemií komunikovali se svými zahraničními partnery z řad mezinárodních organizací sdružujících nezávislé fiskální instituce, jednotlivých fiskálních rad, ratingových agentur, akademických pracovišť či Evropské komise. Na všech těchto úrovních docházelo ke sdílení informací a předávání zkušeností s dopady koronavirové pandemie a opatřeními přijatými v jednotlivých zemích.

7 Personální zajištění úřadu

Ke dni 31. 12. 2020 měl Úřad celkem 13 zaměstnanců (fyzických osob), tj. 12 přepočtených pracovních úvazků z celkového počtu 12⁴ plánovaných systemizovaných pracovních úvazků.

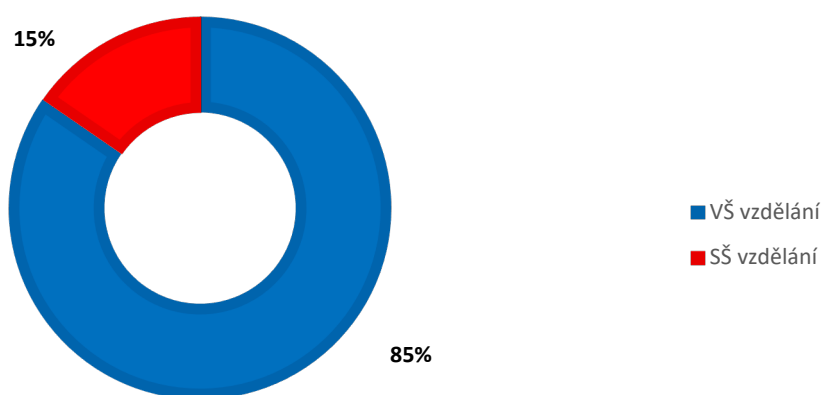
Během roku 2020 ukončila pracovní poměr v Úřadu jedna zaměstnankyně ze Sekce správní a jedna zaměstnankyně ze Sekce makroekonomických a fiskálních analýz nastoupila na mateřskou dovolenou. Naopak jeden nový zaměstnanec do Sekce

makroekonomických a fiskálních analýz nastoupil jako zástup za tuto kolegyni.

Úřad podporuje zaměstnávání lidí na částečné úvazky, v současné době pracují na částečný úvazek v Úřadu celkem dva zaměstnanci.

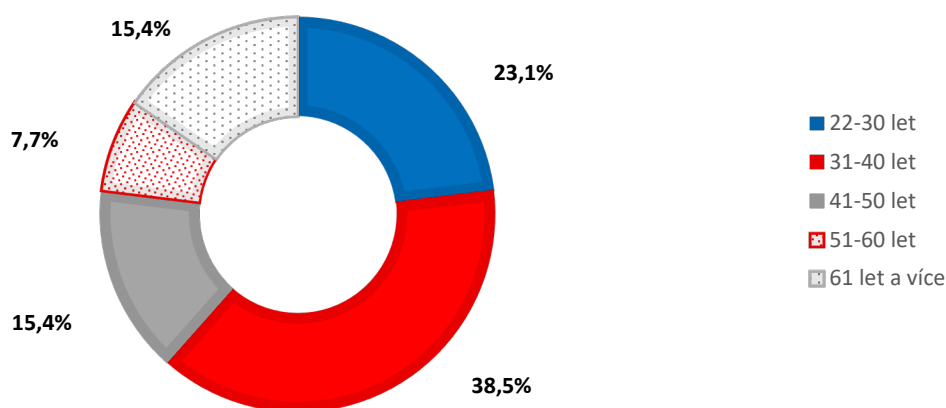
Z celkového počtu 13 zaměstnanců Úřadu je 6 žen a 7 mužů. Celkem 11 zaměstnanců Úřadu má vysokoškolské vzdělání, 2 zbývající mají ukončené středoškolské vzdělání.

Graf 10 Vzdělání zaměstnanců

Zdroj: ÚNRR

Graf 11 Věkové složení zaměstnanců

Pozn.: hodnoty v grafu byly zaokrouhleny na jedno desetinné místo, součet z tohoto důvodu nečiní přesně 100 %
Zdroj: ÚNRR

⁴ Jde pouze o pracovní poměry, nejsou zde zahrnuty dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

7.1. Organizační schéma

Úřad má dvě základní organizační jednotky - Sekci správní a Sekci makroekonomických a fiskálních analýz, jež jsou obě přímo podřízeny vedoucímu Úřadu.

Sekce správní má na starosti zajišťování každodenního chodu Úřadu, vedení spisové služby, vedení účetnictví, personální agendu, komunikaci Úřadu s veřejností a další administrativní úkoly.

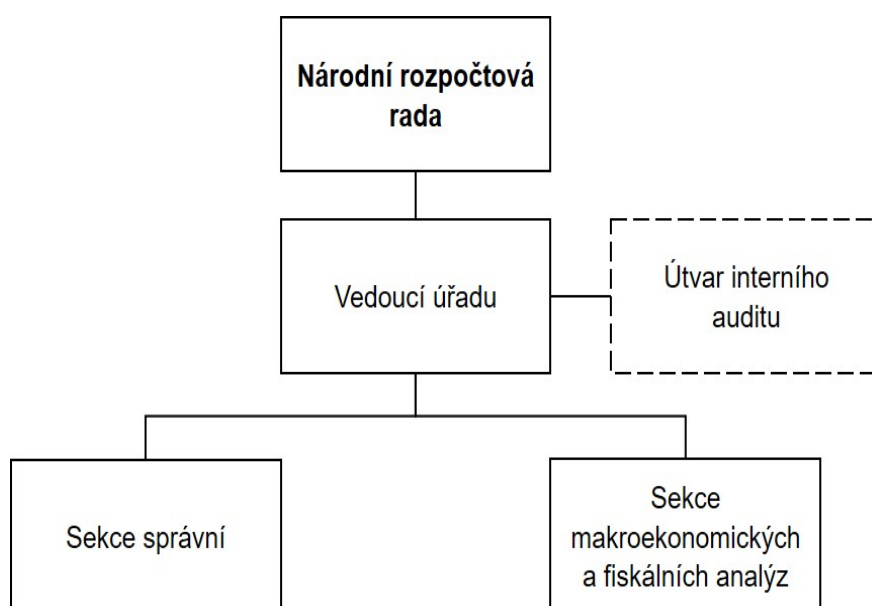
Sekce makroekonomických a fiskálních analýz odpovídá za přípravu odborných materiálů a podkladů důležitých pro plnění úkolů, jež Radě ukládá Zákon. Zaměstnanci zařazení do této sekce vytvářejí makroekonomické a fiskální analýzy, posuzují ekonomické indikátory, vyhodnocují statistická data a plní další odborné úkoly. Podílejí se i na klíčových dokumentech, které Rada pravidelně vydává (např. Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí a Zpráva o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti). Při vypracovávání Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí se tato sekce soustřeďuje zejména na projekci vývoje penzijního systému, výdajů a příjmů veřejného zdravotního pojištění, sociálních dávek, výběru daní, úrokových nákladů na obsluhu státního dluhu a projekci vývoje celkového dluhu sektoru veřejných institucí. Sekce se také zabývá velikostí a vlivem cyklické

pozice ekonomiky na hospodaření sektoru. Pro svoji práci využívá demografické projekce ČSÚ a další veřejně dostupná data. Dlouhodobé projekce jsou primárně simulacemi, které vycházejí z poznatků teorie dlouhodobého ekonomického růstu a do kterých vstupují parametry odvozené ze statistik minulého vývoje, nebo z ekonometrické analýzy vybraných vztahů. Pro ad hoc analýzy sekce využívá mimo jiné i nástroje EUROMOD, což je mikrosimulační model, který umožňuje rychle vyčíslit efekty navrhovaných úprav daně z příjmů fyzických osob, pojistného a vybraných sociálních dávek.

Mimo hlavní strukturu Úřadu stojí funkčně nezávislý útvar interního auditu, který zajišťuje provádění vnitřního auditu. Ten je pro Úřad, jakožto organizační složku státu a samostatnou kapitolu státního rozpočtu (účetní jednotku), povinný ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. Útvar interního auditu je přímo podřízený vedoucímu Úřadu.

V čele Úřadu stojí vedoucí Úřadu, který Úřad řídí a dle Zákona jedná jménem státu v pracovněprávních vztazích. Vedoucího Úřadu jmenuje a odvolává Rada a je přímo podřízený předsedkyni Rady.

Graf 12 Organizační struktura

8 Zahraniční cesty a mezinárodní spolupráce

Působení Rady a Úřadu se neomezuje pouze na Českou republiku. Pro činnost a další rozvoj obou institucí je velmi důležitá také mezinárodní spolupráce. Rok 2020 byl v tomto ohledu kvůli pandemii COVID-19 velmi specifický a osobnímu setkávání na mezinárodní úrovni příliš nepřál. Členové rady i zástupci Úřadu však uskutečnili alespoň několik osobních setkání v měsících, kdy to bylo možné a po zbytek času se účastnili on-line konferencí a setkání ve virtuálním prostoru nejen na bilaterální bázi, ale také v rámci mezinárodních platform sružujících nezávislé fiskální instituce.

Na úrovni Evropské unie se jednalo například o dobrovolnou síť EU Independent Fiscal Institutions Network (EU IFIs). Jejich setkání se členové Rady či zaměstnanci Úřadu zúčastnili v roce 2020 hned několikrát. Jednání byla zaměřena především na sdílení zkušeností s dopady epidemie COVID-19, na nastavení fiskální politiky a na roli fiskálních pravidel a fiskálních rad v této situaci. Evropská fiskální rada (European Fiscal Board) ve své Výroční zprávě popsala fungování fiskálních pravidel v České republice a roli Rady.

Další platformou, na které probíhají podobné aktivity, tentokrát ovšem v celosvětovém měřítku, je sdružení na úrovni zemí OECD – Network of Parliamentary Budget Officials and Independent Fiscal Institutions (PBO). Předsedkyně Rady se v roce 2020 zúčastnila dvou on-line mezinárodních konferencí OECD. Tato on-line setkání zástupců fiskálních rad členských států OECD se uskutečnila v květnu, kde předsedkyně Rady promluvila mimo jiné o tom, jak v České republice došlo v roce 2020 k první fázi rozvolnění pravidel rozpočtové odpovědnosti, jaké okolnosti přijetí novely zákona doprovázely a jaké důsledky bude pro Českou republiku tato změna mít. V září pak zástupci fiskálních rad členských států OECD znovu sdíleli aktuální zkušenosti z dopadů koronavirové krize na veřejné finance v jejich zemích. Mimo to se předsedkyně Rady ve Frankfurtu nad Mohanem zúčastnila také Evropského bankovního kongresu pořádaného Evropskou centrální bankou.

V roce 2020 se v rámci možností za dodržení přísných protiepidemických opatření zástupci Rady i Úřadu v Praze setkali také se zahraničními hosty, kteří projevíli zájem o bližší informace ohledně makroekonomické a fiskální situace v Česku. V lednu se zástupci Úřadu setkali s představiteli ratingové agentury

Moody's, kteří se během své pravidelné hodnotící návštěvy zajímali mimo jiné o investice veřejného sektoru, rozpočty obcí, státní rozpočet České republiky na rok 2020 a makroekonomický a fiskální výhled ČR na rok 2021. Na stejné téma proběhla v lednu diskuse i se zástupci banky JP Morgan. Další lednové setkání proběhlo se zástupcem Evropské komise. Ten se zajímal o okolnosti vzniku Rady a Úřadu, o související právní podklady, finanční nezávislost obou institucí i o možnosti jejich přístupu k informacím. Následovalo únorové setkání s delegací Mezinárodního měnového fondu (MMF) na téma státního rozpočtu ČR, vývoje veřejného dluhu a fiskální situace vzhledem k aktuální pozici v rámci hospodářského cyklu a problémům s dlouhodobou udržitelností veřejných financí. V říjnu pak proběhla online schůzka se zástupci Evropské komise, se kterými zástupci Úřadu diskutovali vývoj české ekonomiky či prognózu rozpočtu na rok 2021. V listopadu se uskutečnilo interview hlavního analytika Úřadu se zástupcem Bukurešťské polytechnické univerzity k výzkumu na téma Úloha epistemických komunit ve fiskální politice.

Během celého roku 2020 kromě osobních, a především online setkání Rada sdílela informace o svých aktivitách a stanoviscích také prostřednictvím různých mezinárodních dotazníků a šetření. V únoru 2020 publikovala EU IFIs další vydání zprávy Fiscal Monitor. Rada do tohoto vydání přispěla textem o české fiskální politice a makroekonomickém vývoji. EU IFIs rychle reagovala na COVID-19 a již v březnu vyšlo první a v červnu následovalo druhé speciální vydání zprávy Fiscal Monitor. Obě tato vydání se zaměřovala na reakci fiskální politiky na pandemii v zemích EU a ve Velké Británii a seznamovala jednotlivé členy i veřejnost s diskrečními opatřeními přijatými v ostatních zemích. EU IFIs opět požádala Radu, aby shrnula a vyhodnotila aktuální reakci fiskální politiky České republiky do obou vydání. Do zářijového vydání Fiscal Monitor Rada zaslala další text a data o vlivu pandemie na veřejné finance v České republice.

Kromě intenzivní kooperace s EU IFIs Rada spolupracovala také s ostatními organizacemi. Na jaře 2020 Rada poskytla odpovědi pro dotazník od EFB (Evropské fiskální rady) týkající se kroků a reakce fiskální politiky na pandemii COVID-19. V květnu OECD zveřejnila výsledky mezinárodního dotazníkového šetření mezi svými členy, na němž Rada také participovala. Dotazník OECD se zaměřil na roli fiskálních rad v rámci krize způsobené

pandemií. V listopadu Rada přispěla detailními informacemi o své instituci a činnosti do Fiscal Governance Database, kterou spravuje DG ECFIN (Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti) spadající pod Evropskou komisi.

9 Vzdělávání

I v roce 2020 se zaměstnanci Úřadu navzdory ztíženým podmínkám účastnili vzdělávacích akcí, jejichž prostřednictvím rozšiřovali své znalosti, které jsou nezbytnou podmínkou pro jejich odborný růst.

Analytici Úřadu se zúčastnili například dvou webinářů Vídeňského institutu pro mezinárodní ekonomické studie. První webinář proběhl v dubnu a věnoval se posouzení plánu obnovy EU. Druhý webinář se uskutečnil v květnu a věnoval se tématu koronavirové krize v rozvíjejících se zemích, hodnocení přístupu vlád v současné krizi a sociálním a politickým dopadům krize v globálním kontextu.

Dalším absolvovaným online kurzem byl kurz organizovaný Mezinárodním měnovým fondem s finanční podporou japonské vlády na téma veřejné finance a dluh veřejného sektoru se zaměřením na zásady sestavování a šíření statistik veřejného dluhu podle mezinárodně uznávaných standardů.

Velmi přínosné bylo pro analytiku Úřadu také absolvování online výukového programu DataCamp zaměřeného na práci v softwarovém rozhraní RStudio, které při své práci velmi často používají k modelování a ke statistickým či ekonomickým odhadům. V současné době slouží především k modelování demografických projekcí či modelování mezigeneračních účtů, v budoucnu ho plánují využívat i pro další oblasti.

Vzdělávacích akcí se kromě analytiků Úřadu účastnili také zaměstnanci Sekce správní. Zejména šlo o vzdělávání v oblasti digitalizace státní správy, například ve využívání eCloudu ve státní správě v souvislosti s kybernetickou bezpečností. Zaměstnanci se také zdokonalili v oblasti fungování eNeschopenek.

10 Komunikace s veřejností a médii

Komunikace Úřadu a Rady s veřejností a médii se v roce 2020 vzhledem k okolnostem ve srovnání s předchozími roky ještě zintenzivnila. V důsledku koronavirové pandemie přitahovala oblast veřejných financí větší pozornost médií i široké veřejnosti, ať už šlo o opakované navyšování plánovaného rozpočtového schodku, nebo o rozvolňování pravidel rozpočtové odpovědnosti. V neposlední řadě přispěla ke zvýšené pozornosti médií a veřejnosti také veřejná vystoupení předsedkyně Rady v obou komorách Parlamentu ČR, nebo studie a podkladové materiály, jež Úřad a Rada publikovaly v reakci na vývoj veřejných financí.

Úřad i Rada komunikovaly i v roce 2020 s médii a veřejností prostřednictvím mnoha nástrojů a kanálů. V první řadě šlo o vlastní webové stránky na doméně www.unrr.cz. Na nich bylo v roce 2020 publikováno bezmála 60 článků o aktuálním dění přímo v Úřadu, Radě či v oblasti veřejných financí. Dále byly na webových stránkách zveřejňovány veškeré zprávy, sdělení, stanoviska, studie a další oficiální materiály vydávané Radou či Úřadem.

Veřejnost využívala pro komunikaci s Úřadem nejen oficiální kontaktní e-mail kancelar@unrr.cz a podatelnu, ale také kontaktní formulář, který je na webových stránkách k dispozici. Plynulé informování médií a zpracovávání odpovědí na novinářské dotazy pak zajišťoval tiskový mluvčí, přičemž v médiích vystupovali především

členové Rady příležitostně doplňovaní také analytiky Úřadu.

Ke komunikaci se zástupci médií i s širokou veřejností využívala Rada také svůj účet na sociální síti twitter (@rozpocetova_rada), na kterém zveřejňuje informace o své činnosti či o tématech, jež s touto činností souvisejí. V roce 2020 bylo na twitterovém účtu Rady publikováno přes 360 příspěvků, které se uživatelům dohromady zobrazily bezmála 900 000krát. Ve stejném období přibylo účtu @rozpocetova_rada přes 1 260 sledujících, což představuje nárůst na více než dvojnásobek. Celkem tak nyní tento účet sleduje už téměř 2 400 lidí. Vyjma sociální sítě twitter, jež je kromě široké veřejnosti hojně sledována právě zástupci médií, Rada i Úřad komunikují s médii také prostřednictvím tiskových zpráv a sdělení. Ty byly v roce 2020 rozepisovány médiím například u příležitosti vydání Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí nebo u příležitosti zasedání Výboru pro rozpočtové prognózy. Nad rámec tiskových zpráv, stanovisek a sdělení poskytli členové Rady a zaměstnanci Úřadu v roce 2020 médiím řadu dalších rozhovorů, vyjádření či odpovědí na novinářské dotazy.

Rok 2020 nicméně bohužel přinesl utlumení dalšího kanálu, kterým členové Rady a zástupci Úřadu komunikují s veřejností, a to osobní účasti na konferencích, přednáškách a podobných akcích. Ty se buď z bezpečnostních důvodů nekonaly vůbec, nebo byly přesunuty do online prostředí.

10.1. Poskytování informací na základě žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Úřad patří podle §1 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“), mezi subjekty, které mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. V souladu s §18 Zákona zveřejňuje Úřad, jakožto povinný subjekt, Výroční zprávu za rok 2020 o činnosti v oblasti poskytování informací podle zákona

č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Úřad v roce 2020 postupoval v oblasti poskytování informací v souladu se Zákonem a dalšími platnými právními předpisy. Úřad v roce 2020 neobdržel žádnou žádost o informace podle Zákona.

11 Hospodaření s rozpočtovými prostředky

Zákon č. 355/2019 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, obsahuje pro kapitolu 359 – Úřad Národní rozpočtové rady celkové příjmy ve výši 0 Kč a celkové výdaje ve výši 24 925,53 tis. Kč. Z celkového objemu výdajů bylo v roce 2020 čerpáno 22 404,32 tis. Kč, tj. rozpočet byl čerpán na 89,9 %. Do rozpočtu byly zapojeny nároky z nespotebovaných výdajů ve výši

5 592,03 tis. Kč, konečný rozpočet výdajů tedy dosáhl výše 30 517,55 tis. Kč.

Rozpočtové prostředky byly vynakládány na úkoly vyplývající ze Zákona. Závazné ukazatele rozpočtu nebyly v průběhu roku 2020 změněny. Všechny závazné ukazatele stanovené v rozpočtu byly dodrženy.

Tabulka 2 Přehled o plnění stanovených závazných ukazatelů v roce 2020 (v tis. Kč)

Název ukazatele	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost	Plnění (%)
Souhrnné ukazatele					
Příjmy celkem	0	0	0	17,48	X
Výdaje celkem	24 925,53	24 925,53	30 517,56	22 404,32	89,89
Specifické ukazatele – příjmy					
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	0,00	0,00	0,00	17,48	X
v tom: Příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP					
Ost. nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery	0,00	0,00	0,00	17,48	X
Specifické ukazatele – výdaje					
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu Národní rozp. rady	24 925,53	24 925,53	30 517,56	22 404,32	89,89
Průřezové ukazatele					
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	13 428,69	13 428,69	14 264,31	13 124,57	97,74
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	4 538,90	4 538,90	4 965,48	4 318,94	95,15
Základní přídělní fondu kulturních a sociálních potřeb	156,54	156,54	163,11	154,50	98,70
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměst.na sl. míst	7 827,09	7 827,09	8 200,27	7 703,51	98,42
Platy zaměstnanců na služebních místech dle z. o stát. službě					
Platy zaměst. v prac. poměru odv. od platů ústavních činitelů					
Výdaje spolufinancované z rozpočtu EU bez SZP					
v tom: Ze státního rozpočtu					
Podíl rozpočtu Evropské unie					
Výdaje vedené v info. sys. program. financování EDS/SMVS	200,00	200,00	682,98	0,00	0,00

11.1. Příjmy

Zákon č. 355/2019 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, obsahuje pro kapitolu 359 – Úřad Národní rozpočtové rady celkové příjmy ve výši 0 Kč.

Příjmy Úřadu činily v roce 2020 17,48 tis. Kč. Jednalo se o přijaté nekapitálové příspěvky

a náhrady (přeplatky ze záloh na energie v rámci pronájmu prostor v objektu Holečkova 103/31, Praha 5 a dále vratky za nesprávně účtované platby licencí Microsoft Office 365 Enterprise v roce 2019).

Tabulka 3 Přehled o plnění rozpočtu příjmů v roce 2020 (v tis. Kč)

třída	seskupení položek	podsest. položek	položka	UKAZATEL	ROZPOČET 012.2020				%	Index		
					Skutečnost 012.2019	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Skutečnost 012.2020			plnění 3:2	Sk012.2020/Sk012.2019 3:0
					0	1	2	3				
				PŘÍJMY								
		232		Ostatní nedaňové příjmy	14,68			17,48		119,08		
	23			<i>Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy</i>	14,68			17,48		119,08		
2				NEDAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM	14,68			17,48		119,08		
1,2,3,4				PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	14,68			17,48		119,08		

11.2. Výdaje

Zákon č. 355/2019 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, obsahuje pro kapitolu 359 – Úřad Národní rozpočtové rady celkové výdaje ve výši 24 925,53 tis. Kč. Z celkového objemu výdajů bylo čerpáno

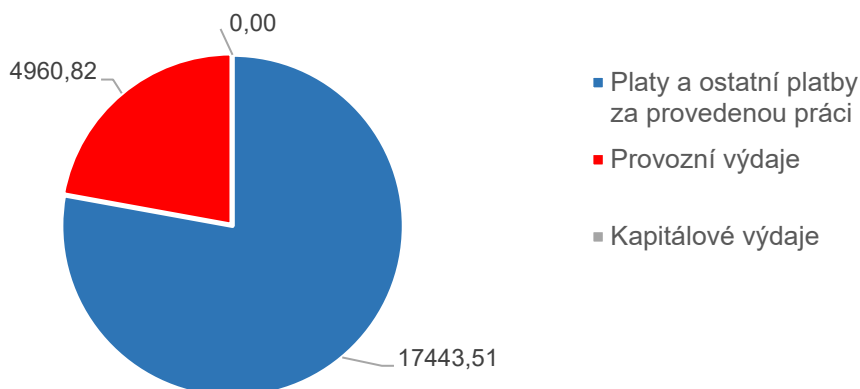
22 404,32 tis. Kč, tj. rozpočet byl čerpán na 89,9 %. Do rozpočtu byly zapojeny nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 5 592,03 tis. Kč, konečný rozpočet výdajů tedy dosáhl výše 30 517,55 tis. Kč.

Tabulka 4 Přehled o plnění rozpočtu výdajů v roce 2020 (v tis. Kč)

třída	seskupení položek	podsest. položek	položka	U K A Z A T E L	ROZPOČET 012.2020			%	Index	
					Skutečnost 012.2019	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách			Skutečnost 012.2020
					0	1	2			3
				plnění 3:2	Sk012.2020/Sk012.2019 3:0					
				VÝDAJE						
		501		Platy	7 272,97	7 827,09	7 827,09	7 703,51	98,42	105,92
			5011	v tom: Platy zaměstnanců v pracovním poměru výjma zaměstnanců na služebních místech	7 272,97	7 827,09	7 827,09	7 703,51	98,42	105,92
		502		Ostatní platby za provedenou práci	4 860,29	5 601,60	5 601,60	5 421,05	96,78	111,54
			5021	v tom: Ostatní osobní výdaje	594,29	900,00	900,00	756,17	84,02	127,24
			5022	Platy představitelů státní moci a některých orgánů	4 266,00	4 701,60	4 701,60	4 664,88	99,22	109,35
		503		Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ⁴⁾	4 031,79	4 538,90	4 538,90	4 318,94	95,15	107,12
			5031, 2 a 9	z toho: Pojistné na SZ, přísp. na politiku zaměstnanosti, veřejné zdravotní pojištění a ostatní povinné pojistné placené zaměstnavatelem	4 031,79	4 538,90	4 538,90	4 318,94	95,15	107,12
		504		Odměny za užití duševního vlastnictví	141,66	631,40	631,40	515,83	81,70	364,12
50				Platy a podobné a související výdaje	16 306,72	18 598,99	18 598,99	17 959,33	96,56	110,13
		513		Nákup materiálu	376,91	540,00	540,00	297,18	55,03	78,85
		515		Nákup vody, paliv a energie	172,51	246,00	246,00	257,04	104,49	149,01
		516		Nákup služeb	4 348,05	3 421,00	3 421,00	2 781,85	81,32	63,98
		517		Ostatní nákupy	507,16	870,00	870,00	79,92	9,19	15,76
			5171	z toho: Opravy a udržování	17,82	70,00	70,00	2,58	3,69	14,48
			5173	Cestovné	272,08	500,00	500,00	44,63	8,93	16,40
		519		Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	760,80	840,00	840,00	840,00	100,00	110,41
51				Neinvestiční nákupy a související výdaje	6 165,43	5 917,00	5 917,00	4 255,99	71,93	69,03
		534		Neinvestiční převody vlastním fondům a ve vztahu k útvarům bez plné právní subjektivity	146,36	156,54	156,54	154,50	98,70	105,56
			5342	z toho: Základní příděli fondů kulturních a sociálních potřeb a sociálnímu fondu obcí a krajů	146,36	156,54	156,54	154,50	98,70	105,56
		536		Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům, platby daní a další povinné platby	3,54	3,00	3,00	1,50	50,00	42,36
				Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní	149,90	159,54	159,54	156,00	97,78	104,07
53		542		Náhrady placené obyvatelstvu	44,86	50,00	50,00	33,00	66,01	73,58
54				Neinvestiční transfery obyvatelstvu	44,86	50,00	50,00	33,00	66,01	73,58
5				BĚŽNÉ VÝDAJE CELKEM	22 666,91	24 725,53	24 725,53	22 404,32	90,61	98,84
		611		Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku		200,00	200,00			
		612		Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	543,29					
61				Investiční nákupy a související výdaje	543,29	200,00	200,00			
6				KAPITÁLOVÉ VÝDAJE CELKEM	543,29	200,00	200,00			
5,6				VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	23 210,19	24 925,53	24 925,53	22 404,32	89,89	96,53
1,2,3,4-(5,6)				Rozdíl příjmů a výdajů státního rozpočtu	-23 195,51	-24 925,53	-24 925,53	-22 386,84	89,81	96,51

Souhrnný ukazatel „výdaje celkem“, který byl stanoven pro rok 2020 ve výši 24 925,53 tis. Kč, byl dodržen.

Graf 13 – Struktura čerpání rozpočtu výdajů v roce 2020 (v tis. Kč)

Tabulka 5 Přehled o plnění schváleného rozpočtu výdajů v letech 2018-2020 (v tis. Kč)

Ukazatel	2018 ⁵	2019	2020
Schválený rozpočet	20024,98	25503,94	24925,53
Skutečnost	16726,70	23210,19	22404,32
% plnění	83,53	91,01	89,90

11.3. Nároky z nespotřebovaných výdajů

K 1. 1. 2021 činil objem nároků z nespotřebovaných výdajů (dále jen „NNV“) celkem 8 113 tis. Kč, z toho na profilující výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci kromě platů státních zaměstnanců připadalo 1 140 tis. Kč, na profilující výdaje na programové financování (programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel) 683 tis. Kč a na profilující výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu (účelově určené podle rozpočtových pravidel) 61 tis. Kč. Na neprofilující výdaje připadalo 6 230 tis. Kč.

Hlavním důvodem nespotřebování všech přidělených rozpočtových prostředků za rok 2020 jsou úspory v oblasti běžných a kapitálových výdajů. Nižší čerpání kapitálových výdajů vzniklo z důvodu nečerpání kapitálových výdajů na pořízení analytických programů pro zaměstnance, neboť byly pořízeny formou pronájmu licence, tudíž výdaje byly realizovány z běžných výdajů.

Nejvýznamnější úspory v oblasti běžných výdajů byly způsobeny pandemií COVID-19, která vypukla na jaře 2020. Z tohoto důvodu byl realizován pouze zlomek původně plánovaných služebních cest členů Rady a zaměstnanců Úřadu, a to zejména na počátku roku. Po zbytek roku se veškeré konference a další setkání odehrávaly v online prostředí, díky čemuž byl rozpočet na cestovné a účastnické poplatky čerpán minimálně.

Nároky z nespotřebovaných výdajů Úřad využije na úhradu nájemného v budově Holečkova 103/31, Praha 5, který nebyl pro rok 2020 rozpočtován, neboť byla plánována úhrada z NNV. Dále počítá s využitím NNV na pořízení výpočetní techniky, audiovizuální techniky do zasedací místnosti a nových webových stránek.

Tabulka 6 Výkaz o nárocích z nespotřebovaných výdajů OSS k 1. 1. 2020 (v tis. Kč)

Název ukazatele	Stav NNV k 1. 1. 2020
Profilující výdaje (A až H)	1 996,13
A. Na platy státních zaměstnanců	0,00
B. Na platy a ostatní platby za provedenou práci kromě platů státních zaměstnanců	835,62
C. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky nebo jejich část od EU (ř. 5 + 6)	0,00
v tom: výdaje, které jsou financované z národních peněžních prostředků	0,00
v tom: výdaje, které jsou nebo mají být kryty peněžními prostředky od EU	0,00
D. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky nebo jejich část z finančních mechanismů (ř. 8 + 9)	0,00
v tom: výdaje, které jsou financované z národních peněžních prostředků	0,00
v tom: výdaje, které jsou nebo mají být kryty peněžními prostředky z finančních mechanismů	0,00
E. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky od NATO	0,00
F. Na programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel	482,98
G. Účelově určené podle rozpočtových pravidel	677,54
H. Na výzkum, vývoj a inovace	0,00
Neprofilující výdaje	3 595,89
Celkem	5 592,03

⁵ Vzhledem k tomu, že Úřad vznikl v roce 2018, zákon č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018, obsahuje pro kapitolu 359 – Úřad Národní rozpočtové rady nulové hodnoty. Rozpočet Úřadu pro rok 2018 byl schválen rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny postupnými rozpočtovými opatřeními v celkovém objemu 20 024,98 tis. Kč, která Úřad připravil ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR.

Tabulka 7 Přehled o čerpání nároků nespotřebovaných výdajů v roce 2020 (v tis. Kč)

Kapitola	Zdroj	Rozp. pol.	Rozp. položka - popis	Čerpání NNV
359	4100000	5011	Platy zam. v prac. poměru vyjma zam. na služeb. místech	373,18
359	4100000	5021	Ostatní osobní výdaje	209,04
359	4100000	5022	Platy představitelů státní moci a některých orgánů	253,39
359	4100000	5031	Povinné pojistné na sociální zabezpečení	349,94
359	4100000	5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	76,64
359	4100000	5132	Ochranné pomůcky	18,63
359	4100000	5133	Léky a zdravotnický materiál	0,28
359	4100000	5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	184,29
359	4100000	5151	Studená voda	26,97
359	4100000	5152	Teplo	26,65
359	4100000	5154	Elektrická energie	12,42
359	4100000	5162	Služby elektronických komunikací	15,79
359	4100000	5164	Nájemné	617,02
359	4100000	5164	Nájemné	340,92
359	4100000	5167	Služby školení a vzdělávání	17,63
359	4100000	5168	Zpracování dat a služby související s inf.a komunik.technol.	72,53
359	4100000	5169	Nákup ostatních služeb	644,97
359	4100000	5171	Opravy a udržování	2,58
359	4100000	5173	Cestovné	7,01
359	4100000	5179	Ostatní nákupy jinde nezařazené	0,30
359	4100000	5342	Základní přiděl FKSP a sociálnímu fondu obcí a krajů	6,57
Celkem				3 256,76

Tabulka 8 Výkaz o nárocích z nespotřebovaných výdajů OSS k 1. 1. 2021 (v tis. Kč)

Název ukazatele	Stav NNV k 1.1. 2021
Profilující výdaje (A až H)	1 883,00
A. Na platy státních zaměstnanců	0,00
B. Na platy a ostatní platby za provedenou práci kromě platů státních zaměstnanců	1 140,00
C. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky nebo jejich část od EU (ř. 5 + 6)	0,00
v tom: výdaje, které jsou financované z národních peněžních prostředků	0,00
v tom: výdaje, které jsou nebo mají být kryty peněžními prostředky od EU	0,00
D. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky nebo jejich část z finančních mechanismů (ř. 8 + 9)	0,00
v tom: výdaje, které jsou financované z národních peněžních prostředků	0,00
v tom: výdaje, které jsou nebo mají být kryty peněžními prostředky z finančních mechanismů	0,00
E. Na jejichž provedení dostává ČR peněžní prostředky od NATO	0,00
F. Na programy podle § 13 odst. 3 rozpočtových pravidel	683,00
G. Účelově určené podle rozpočtových pravidel	61,00
H. Na výzkum, vývoj a inovace	0,00
Neprofilující výdaje	6 230,00
Celkem	8 113,00

12 Kontrolní činnost

12.1. Vnitřní kontroly

Úřad zajišťuje v rámci vnitřního kontrolního systému finanční kontrolu vycházející ze současně platných legislativních ustanovení, konkrétně pak zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, v platném znění, a prováděcí vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 416/2004 Sb.

Vnitřní kontrolní systém je v Úřadu vymezen samostatným dokumentem „Směrnice k zabezpečení finanční kontroly a podpisová oprávnění Úřadu“, v platném znění, která nastavuje koncepční rámec finanční kontroly na Úřadu v podobě tří základních pilířů:

- systému řídicí kontroly (příkazci operací, správci rozpočtu a hlavní účetní);
- systému interního auditu;
- systému vnitřní kontroly.

V roce 2020 probíhaly řídicí kontroly účelnosti a účelovosti použití finančních prostředků ze všech veřejných finančních podpor po linii řízení.

Následnou kontrolou prověřované doklady dokazují, že nebyly zjištěny případy, kdy by nebylo podpisem stvrzeno provedení řídicí kontroly příkazci operací před i po uskutečnění operace, kontroly správci rozpočtu před uskutečněním operace a hlavního účetního po uskutečnění operace.

O výsledcích předběžné a průběžné kontroly byl informován interním auditorem vedoucí Úřadu, který výsledky těchto kontrol projednával na poradách vedení Úřadu.

12.2. Vnější kontroly

V Úřadu nebyla v roce 2020 provedena žádná vnější kontrola.

12.3. Audit účetní závěrky

Účetní závěrka Úřadu za rok 2020 byla ověřena nezávislým auditorem, který k ní vydal následující výrok: „Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Česká republika – Úřad

Útvar interního auditu vykonával svoji činnost na základě schváleného ročního plánu.

1. Významným úkolem realizovaných auditních činností bylo prověření naplňování požadavku §26 (předběžná kontrola) a §27 („následná kontrola“) zákona č.320/2001 Sb., o finanční kontrole u:
  - a. Nákupu zboží a služeb za období:
    - i. červenec až prosinec 2019,
    - ii. leden až červen 2020.
2. Další auditní činnost byla zaměřena na prověření:
  - a. Předpisové základny Úřadu,
  - b. Aplikace Směrnice o poskytování příspěvku na stravování zaměstnanců v roce 2019,
  - c. Aplikace Směrnice o fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2019,
  - d. Aplikace Směrnice o nakládání s platebními kartami Úřadu v roce 2019,
  - e. Stavů předpisové základny úřadu a prověření vnitřního řídicího a kontrolního systému uvnitř Úřadu.
3. Součástí činnosti interního auditu v roce 2020 byla i spolupráce s útvarů Ministerstva financí ČR (Centrální harmonizační jednotkou a Auditním orgánem).

Národní rozpočtové rady k 31. 12. 2020 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2020 v souladu s českými účetními předpisy.“

13 Předpokládaný vývoj do budoucna

Rada a její Úřad budou i v roce 2021 opět s plným nasazením plnit svoje zákonné povinnosti.

Rada například v červnu 2021 vydá svou v pořadí čtvrtou Zprávu o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, která již bude zahrnovat dopady hospodářské recese v roce 2020. Na podzim 2021 pak Rada zveřejní také Zprávu o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2020.

S ohledem na pokračující mimořádnou situaci budou nicméně Rada i Úřad stejně jako v roce 2020 i nadále reagovat na aktuální dění i nad rámec svých hlavních povinností daných zákonem. Prostřednictvím odborných informačních a výzkumných studií i pravidelných čtvrtletních stanovisek (březen, červen, září a prosinec 2021) budou například nadále veřejnost informovat o dopadech klíčových kroků ve fiskální oblasti na udržitelnost veřejných financí.

Hlavním tématem, které by mělo v roce 2021 rezonovat po zlepšení epidemické situace, je celospolečenská debata nad střednědobou a dlouhodobou konsolidací veřejných financí.

Stávající konsolidační strategie ministerstva financí vyžádaná poslaneckou sněmovnou v červnu 2020 žádnou konkrétní vizi, jak veřejné finance stabilizovat, bohužel neobsahuje. Předpokládané zlepšování strukturálního salda veřejných financí tempem 0,5 procentního bodu ročně není dostatečně ambiciózní. Tímto tempem by se české veřejné finance vrátily k 1% strukturálnímu schodku z doby před pandemií až v příští dekádě, tedy v době, kdy už se Česko bude v mnohem větší míře potýkat s dopady stárnutí populace.

Dluh, který by se do té doby naakumuloval, by navíc bylo čím dál obtížnější obsluhovat, a to nejen z pohledu jeho absolutní výše, ale také z pohledu růstu rizika vnímaného věřiteli. Ratingové agentury, jež dosud potvrzují Česku

stabilní hodnocení, zároveň upozorňují, že pokud po roce 2022 nedojde ke konsolidaci veřejných financí, bude to pro Česko znamenat riziko snížení ratingu.

Stávající konsolidační strategie navíc výslovně přenáší veškerou odpovědnost za stabilizaci veřejných financí až na příští vládu. Tento postoj je vysoce rizikový, protože vláda vzešlá z voleb na podzim 2021 bude moci začít uplatňovat své vize v oblasti veřejných financí nejdříve v roce 2023. Státní rozpočet na rok 2022 již bude v době jejího vzniku připraven, ne-li schválen.

Dalším zásadním úkolem pro budoucí vládu bude z pohledu dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí řešení dopadů stárnutí obyvatelstva. Ve stávajícím volebním období sice pracovala důchodová komise a došlo i k představení paragrafovaného návrhu penzijní reformy, navrhovaná opatření ale silící tlak na veřejné finance nesnižují. Navíc je v tuto chvíli již zřejmé, že do konce volebního období žádné zásadní změny penzijního systému přijaty nebudou.

Bez ohledu na budoucí složení vlády a Poslanecké sněmovny je jisté, že následující roky budou z pohledu veřejných financí nejen mimořádně obtížné, ale také kritické pro jejich dlouhodobou udržitelnost. Výchozí stav se přitom může ještě zhoršit, pokud se pandemii COVID-19 nepodaří zvládnout podle stávajících předpokladů.

Pro budoucnost České republiky je proto naprosto zásadní, aby se stabilizace veřejných financí dostala po odeznění pandemie co nejdříve do popředí zájmu politické reprezentace i širší odborné veřejnosti. Úřad i Rada samotná se k tomu budou snažit po všech stránkách přispět co možná nejvíce.